Največji slovenski dnevnik v Zedinjenih državah

Velja za vse leto ... $3.50
Za pol leta $2.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States

Issued every day except Sundays and Legal Holidays.
50,000 Readers

TELEFON: 4687 CORTLANDT. Entered as Second-Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: 2878 CORTLANDT.

NO. 221. — ŠTEV. 221. NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 20, 1917. — ČETRTEK, 20. SEPTEMBRA, 1917. VOLUME XXV. — LETNIK XXV.

Iz Washingtona.

Delo konferenčnega komiteja gre le počasi naprej, venda pa so se člani že zedinili.

Washington, D. C., 19. sept. — Pogajanja glede vojno-davčne predloge v konferenčnem komiteju obeh zbornic napredujejo zelo počasi ter se bodo najbrž še zavlekla, vsled česar je pričakovati končne rešitve predloge šele prihodnji teden.

Kljub temu pa se je glede številnih važnih točk že danes doseglo sporazum. Tako so se člani definitivno odločili za sprejem načrta o cenah za poštene stvari drugega razreda. Vršila so se posvetovanja glede paragrafov, ki govore o vojnih dobičkih in dohodninskem davku, vsled česar se bo lahko pričelo jutri z odločilnim glasovanjem. Agenti interesov, ki so prizadeti vsled davčnih odredb, delajo neumorno in neprestano obdelujejo člane konferenčnega komiteja.

Vprašanje poštnih pristojbin za časopise, ki je povzročilo največ dela, so rešili sedaj le začasno, ker je treba urediti še več posameznosti glede načrta o cenah.

Najbrže se bodo člani zedinili za zvišanje pristojbin za četrt centa na funt do leta 1918 ter zvišanje za en cent od onega časa naprej.

Dosegli so tudi sporazum glede obdačenja prevažanja ljudi in avtomobilov. Mesto da se sprejme od poslanske zbornice predlaganih deset odstotkov ter od senata predlaganih pet odstotkov, bodo obdačili prevažanje oseb z osmimi odstotki, kar pomeni letni dohodek nad avkih v znesku 57,000,000 dolarjev.

Davek na luksus-avtomobile bo najbrže znašal tri odstotke dočim bodo tovorni avtomobili prosti.

Razpravljali so tudi o obdačenju opojnih pijač. Poslanska zbornica se je na videz zadovoljila z revizijami, katere je vprizoril senat, vendar pa bo najbrže vstrajala pri izločenju Gorovega amendmenta, potom katerega bi se skoraj onemogočilo vsako nadaljno destiliranje v pivske svrhe in sicer z nenavadno visokimi davki.

Washington, D. C., 19. sept. — Poslanska zbornica je včeraj soglasno sprejela predlogo o vojnem primanjkljaju, ki obsega sedem tisoč miljonov dolarjev in sicer velikanska dovolila za armado, utrdbe in za parobodstvo.

Ta predloga je največja, kar jih je bilo predloženih v kongresu Združenih držav ter določa direktni izdatek 2830 miljonov dolarjev ter avtoriziar podeljenje kontraktov v znesku 2314 miljonov dolarjev.

Nesreča letalca.

Belleville, Ill., 19. septembra. Seržant A. L. Alexander, star 30 let, načelnik mehanskega oddelka letalnega zbora Združenih držav v Scott Field, je bil pri preiskavi nekega aeroplana, kojega motor je še deloval, zadet od krila vijaka ter na mestu ubit. Vsled udarca se je zdrobil tilnik.

Camp Borden, Canada, 19. sept. Podporočnik Wiliams in kadet Ludford sta se pri nekem poiskusnem poletu zadela v neki drug aeroplan ter padla na tla. Oba sta bila na mestu ubita.

Mirovno gibanje na Ogrskem.

Kodanj, Dansko, 19. septembra. Novi ogrski vladni ilst "Deily Horlap" pravi, da se je sestavila nova stranka privržencev grofa Apponyija, grafa Andrassyja in Vassonyja pod vodstvom ministrskega predsednika dr. Wekerle-ja. Ta stranka se zavzema za mir brez aneksije.

Grof Karolyi, predsednik ogrske neodvisne stranke, je izjavil na nekem zborovanju v Budimpešti, da bo agitiral za kmalošnji mir med bojujočimi se državami. Rekel je, da je bil povabljen, da se vdeleži mirovne konference v Bernu v Švici 15. oktobra. — Konference se bo vdeležil navzlic vsem nasprotnikom.

Tujci in armada.

Tujci bodo vpoklicani. — Kdor ne mara služiti, mora iti iz dežele. — V 90. dneh morajo zapustiti deželo.

Washington, D. C., 19. sept. — V konferenci med naselniškim odobborom in državnim departmentom so se sklenile strožje odredbe zaradi vpoklicanja tujcev v ameriško armado.

Sprejeti so bili sledeči amendmenti:

Tujcem, ki bodo vpoklicani, pa se odtegnejo vojaški službi vsled pogodb (med državami), se ne bo dovolila državljanska pravica v Združenih državah.

Tujcem, ki bodo zahtevali oprostitev na podlagi takih pogodb, bo dovoljeno zapustiti Združene države ali pa bodo deportirani v 90. dneh.

Tujci, ne tuji sovražniki, katerim ni dovoljeno postati državljani Združenih držav, bodo vpoklicani za "nevojaške namene", ravno tako tudi podaniki Nemčije, kot njenih zaveznic.

Kongresnik John Jacob Rogers iz Massachusets, ki je avtor enega izmed teh amendmentov, je konferiral z uradniki državnega departmenta in potem izjavil, da bo državni department sprejel te predloge. Amendmenti bodo oddani naselniškemu odboru, ki jih bo gotovo sprejel in jih poslal zbornici.

O tej resoluciji je rekel Rogers, da bo prišla v najkrajšem času pred zbornico. Državni uradniki so jo skrbno pregledali in so odobrili njeno obliko. — Ako bodo amendmenti sprejeti, potem bodo vpoklicani vsi tujci, ako so iz držav, s katerimi imajo Združene države pogodbe, ki prepovedujejo vojaško službo v Združenih državah, ali pa ne. Prepuščeno je državnemu departmentu, da se dogovori s posameznimi vladami, zaradi vpoklicanja njihovih podanikov.

Prelom z Nemčijo.

Argentinski senat je glasoval, da se prekinejo diplomatične zveze z Nemčijo. Resolucija gre v zbornico.

Buenos Aires, Argentina, 19. septembra. — Argentinski senat se je danes z glasovanjem 23 proti 1 odločil za prekinjenje diplomatičnih zvez z Nemčijo. Resolucija bo prišla pred poslansko zbornico. Javnost je za trdno prepričana, da bo resolucijo sprejela tudi poslanska zbornica.

Washington, D. C., 19. sept. — Z veliko zadovoljnostjo in nekoliko tudi s presenečenjem je nocoj washingtonska vlada prejela poročilo, da je argentinski senat z veliko večino glasoval za prekinjenje diplomatičnih zvez z Nemčijo. Pričakovali so, da bo argentinska vlada samo poslala nemškega poslanika domov in ne bo podvzela nikakih korakov v tej meri, dokler nemška vlada ne poda natančne izjave.

Dasiravno je državni department objavil vsebino kabelskega poročila z namenom, da se pred celim svetom pokaže obširni sistem nemških intrig, vendar se ne prikriva, da bi bila vdeležba Argentine v svetovni vojni dobrodošla. —

Tudi samo prekinjenje diplomatičnih zvez z Nemčijo, b zelo velikega vpliva v državah Južne Amerike, kjer je znano, da je nemški vpliv zelo velik. To postopanje argentinske vlade bo pa za zavezнike zelo dobro tudi zaradi tega, ker argentinska vlada ne bo dovoljevala izvažati meso in žito v nevtralne države, skozi katere je Nemčija dobivala do sedaj vse zaloge mesa in žita. Argetina je sedaj edina velika nevtralna država, ki pridela velike zaloge živeža.

Avstrijski raziskovalec ubit.

Batavia, Nizozemska Vzhodna Indija 19. septembra. — Danes je prišlo poročilo, da je bil v nizozemski Novi Gvineji ubit avstrijski raziskovalec dr. Seitez.

Belgijska sužnost.

Belgijce še vedno odvajajo v sužnost. — Kajzer je prelomil obljubo in se dalje odvajajo belgijsko prebivalstvo.

London, 19. septembra. — Nek neimenovani dopisnik v "Times" piše, da je Nemčija prelomila obljubo glede odvajanja Belgijcev in prisilno zaposlovanje se je pričelo znova. Dopisnik pravi:

"Nemci niso opustili deportacije belgijskih delavcev. Potem ko so na različne proteste nevtralnih držav in papeža pokazali nekoliko popusta, poskušajo obnoviti prisilno delo v drugi obliki.

V februarju je cesar svečano obljubil, da bodo one može, ki so bili pomotoma odpeljani — to se pravi, oni, ki so imeli stalno delo, ob času, ko so bili odpeljani — poslali nazaj na njihove domove, toda le majhen del teh delavcev je prišlo domov. Večina teh je onemogli in neznožnih za delo.

Zaradi drugih protestov v Berlinu je nemška vlada proglasila, da b vsak moški, ki noče ostati v Nemčiji, odpuščen pred 15. junijem. Vlada pa je vršila vsak možen pritisk na osebe, da so podpisale izjavo, da žele ostati v Nemčiji. Slednjič so jih poslali v Belgijo več takih, ki se niso hoteli zavezati, da ostanejo v Nemčiji. Toda Nemčija se pri tem še ni odpovedala pravici, da jih zopet prisili k delu. Nekaterim se je reklo, da gredo na počitnice, nekaterim pa, da bodo ostali za stalno doma. Toda v kratkem času so se prepričali, da so jih nemške oblasti varale.

Oni, ki so se vrnili v okraj Monsk, so bili prisiljeni delati za vojaške železnice in opravljati druga vojaška dela. Kdor ni hotel, so ga zopet prepeljali v Nemčijo. Belgijska vlada ima natančna poročila o postopanju z 48. belgijskimi delavci iz okraja Monsk. V njihovih izjavah je natančno popisano, kaj se vsak mesec godi v deželi.

Večina teh mož se je vrnilo v aprilu in maju. Kake tri tedne pozneje so bili zopet poklicani. Nekatere so odpeljali še 14 dni pozneje, kot pa je nemška vlada določila za odpust zadnjih deportirancev. Skoro vsi, ki so se vrnili, so zopet dobili delo; toda pri deportaciji se ni gledalo prav nič na to, kdo je imel delo in kdo ne.

Nekatere so pobrali v premogorovih, kjer so delali; nekatere pa iz pomožnih oddelkov, v katere so bili prisiljeni vstopiti. Seden jih je umrlo, ko so prišli v ujetniško taborišče. Delodajalci so jih sprejeli, dasi se je videlo, da so preveč bolni, da bi mogli delati. Nekdo je imel bolne oči, odkar se je povrnil iz Nemčije. Imel je nato lahko delo. Dobil je povelje, da mora povezati svoje stvari ter se zglasiti pri poveljništvu pripravljen za odhod v Nemčijo. Nek častnik zau je nato povedal, da ga je poklical inženir, za katerega je prej delal nekje na Westfalskem.

Nemške oblasti so odpustile delavce iz tovaren in rovov ter drugih podjetij samo, da pomirijo javnost v nevtralnih državah. Ko so na videz vstregli zahtevam nevtralnih držav, so delavce zopet poklicali nazaj, ker so tako zahtevali nemški industrijalci."

Gospod Konštantin.

Kodanj, Dansko, 19. sept. — V nekem poročilu iz Berlina se glasi, da je zapustil prejšni grški kralj Konštantin v spremstvu svoje žene in otrok St. Mariz ter odšel v Eriz, v bližini Thuna, Švica, kjer se misli stalno naseliti. V tem kraju je baje kupil Konštantin lep gradič.

Zahteva 8-urnega delavnika.

Seattle, Wash., 19. septembra. Metal Trade Council, ki zastopa 15,000 delavcev v tukajšnjem okraju, je včeraj sklenil, da da financielno pomoč delavcem, ki stavkajo v ladjedelnicah. Ti delavci stavkajo, ker prihaja ka za grajenje [illegible]

Poziv na otroke.

Washington, D. C., 19. sept. — Nocoj je predsednik Wilson izdal sledeči poziv:

Šolskim otrokom Združ. držav:

PROKLAMACIJA.

Predsednik Združenih držav je obenem tudi predsednik ameriškega Rdečega križa. Iz teh dveh združenih uradov vam pišem pozdravilno besedo v tem času, ko mnogi izmed vas pričenjajo šolsko leto.

Ameriški Rdeči križ ravno pripravlja mladeniški oddelek s šolskim sodelovanjem, v katerem ima vsak otrok v Združenih državah priliko, da služi naši deželi. Šola je naravno središče vašega življenja. Potom šole najboljše lahko delate v veliki stvari za svobodo, kateri smo se vsi posvetili.

Naš mladeniški Rdeči križ vam bo dal priložnost, da služite vaši domovini ter drugim svetovnim državam in pridenete svojemu delovanju visoke religijozne ideale. Tukaj se bodete naučili braniti, da bodo drugod otroci, ki trpe pomanjkanje, mogli živeti. Učili se bodete tudi pripravljati sredstva, katera primanjkujejo ranjenim vojakom in družinam brez domovja. Pred vsem pa se bodete učili, bolj kot s kakim drugim predmetom s tem, da bodete tako delali pod nadzorstvom svojih učiteljev, da postanete prihodnji dobri državljani te velike dežele, katero vsi ljubimo.

In priporočam vsem šolskim učiteljem v deželi ta priprosti načrt ameriškega Rdečega križa, ki ga je izdelal in odločil za vas, ker je vedel, kakor vem tudi jaz, da bodo otroci kar največ pripomogli pod nadzorstvom in navodilom svojih učiteljev. A ni to le pa prilika, katero ste iskali, da vam da čas in moč, da pomorete v naši narodni potrebi?

WOODROW WILSON,
predsednik.

Zavezniško posvetovanje.

Zavezniki se bodo posvetovali v oktobru. — Pomagati hočejo Italiji. — Posvetovanju bo prisostvoval ameriški admiral Sims.

Washington, D. C., 19. sept. — Današnja poročila iz Evrope naznanjajo, da se bo v Parizu začetkom oktobra vršila zavezniška konferenca, kjer se bodo reševala mornariška vprašanja. Kakor pravi laška "Idea Nazionale", ki je ponavadi dobro informirana, se bodo konference vdeležile tudi Združene države.

V uradnih krogih nočejo ničesar povedati o tej konferenci; pravijo samo, da ne bo "politična".

Ameriško sodelovanje v mornariških operacijah bo omejeno. Ker so Združene države ne nahajajo v vojni z Avstro-Ogrsko, zato se poveljnik ameriškega brodovja ne bo vdeležil seje, ko se bo razpravljalo o pomoči Italiji, kajti ameriško brodovje se ne vdeležuje morskih operacij pred Trstom, kjer laške, angleške in francoske bojne ladje obstreljujejo avstrijsko obalo.

Mogoče je, da se bodo na konferenci tudi posvetovali o možnosti, da se odpre nova pot po morju za ameriške ladje skozi Sredozemsko morje. V tem slučaju bi se Združene države vdeležile posvetovanja zaradi odprave podmorske nevarnosti v Sredozemskem morju. Pri tem bi se ozirali na to, ali so podmorski čolni nemški, ali avstrijski.

Linčanje v Georgiji.

Athens, Ga., 18. septmbra. — Včeraj ponoči so linčali zamorca Rufusa Monciefa. Obdolžen je bil, da je posilil neko belo žensko. — Njegovo truplo so našli danes obešeno [illegible]

Boljševiki.

Ruski ekstremisti ne žele separatnega miru z Nemčijo. — Zahtevajo splošni mir. — Ne priznavajo narodnosti.

Washington, D. C., 19. sept. — Iz zanesljivega vira se zatrjuje, da boljševiki ali ekstremisti v Petrogradu ne žele separatnega miru med Rusijo in centralnimi državami.

Boljševiki zagovarjajo splošni mir in ne separatnega miru, kajti tak mir bi priznaval princip narodnosti, česar pa boljševiki ne priznavajo. Boljševiki zahtevajo takojšnje pogajanje med zavezniki samimi in tudi med zavezniki ter centralnimi vladami.

Zahtevajo, da zavezniki takoj pričnó mirovna pogajanja s svojimi sovražniki, toda niti boljševiki, niti kaka druga stranka na Ruskem ne zagovarja separaten mir.

Boljševiki so ekstremisti med socijalnimi demokrati. So mednarodni socijalisti, rimajo narodnih idealov, ne narodnih interesov ter so popolnoma internacijonalni. Ne priznavajo države, katero bi morali braniti, temveč zagovarjajo princip nenarodnosti ter ne žele, da bi katera narodnost imela prednost, ali pa da bi celo vladala.

Painlevejev program.

Pariz, 19. septembra. — Danes popoldne je francoski ministrski predsednik profesor Pavel Painleve v poslanski zbornici prebral ministrsko izjavo, v kateri ministri zatrjujejo, da je Francija odločna, da se vojna nadaljuje, dokler ni zagotovljeno odcepljenje Alzacije in Lotaringije od Nemčije. Nemčija mora tudi poplačati vso škodo, ki jo je storila v deželi.

Ekstremna levica je posebno aplavdirala izjavo radikalnega socijalista poslanca Jean Chaulin-Serviniere, ki je zahteval, da vlada v soglasju Ribotove obljube z dne 2. avgusta definitivno objavi mirovne pogoje Francije, tako da ne bo nikjer nikakega nesporazumljenja in dvoma. Dodal pa je, da mirovna pogajanja z Nemčijo niso mogoča, dokler Nemci ne izpraznijo zasedenega francoskega ozemlja.

V zadevi vojnih ciljev je rekel ministrski predsednik:

"Ako Francija nadaljuje vojno, ni to osvajanje in ropanje. Francija brani svobodo, svojo neodvisnost in obenem svobodo in neodvisnost civilizaranega sveta.

Njene zahteve so pravice same, ki so neodvisne od usode vojne. Francija jih je proglasila l. 1870. in jih proglaša danes, potem ko je napadalec občutil težko njenega orožja.

Prodaja Alzacije in Lotaringije, poplačilo za opustošenje, katero je povzročil sovražnik, sklep miru, ki ne bo mir prisilne moči, mir, ki bi imel v sebi kali prihodnje vojne, temveč mir, ki je pravičen, v katerem je dovolj jamstva za varstvo družbe narodov proti vsem napadom od strani enega med njimi: to so plemeniti cilji Francije, ako kdo govori o vojnih ciljih v deželi, ki je skozi 44 let navzlic svojim zevajočim ranam storila vse, da bi obvarovala človeštvo strahot vojne.

Dokler ti pogoji niso izpolnjeni, bo Francija nadaljevala boj. Gotovo bi bila največja kriviica v zgodovini, ako bi kdo le za en dan hotel podaljšati vojno, toda prekiniti jo en dan prezgodaj, bi pomenilo vreči Francijo v najbolj poniževalno hlapčevstvo.

Ako je ruska fronta pokazala najmučnejše razočaranje, moramo upati, da se bo nova republika izvlekla iz velike nevarnosti, da se bo združila in bo zopet vpeljala disciplino. Na vseh drugih bojiščih, na Kraju, ob Seretu, ob Črni ter v Artois, so se v preteklih mnecih dogodile velike stvari, katerih [illegible]

Z raznih bojišč.

Pariz, Francija, 19. septembra. Včeraj so bili vroči artilerijski boji pri Frindmont in v smeri proti Hurtebise. Francozi so odbili nemški napad na Sanoy. Vznodno od Craonne so Francozi s strojnimi puškami odbili napadajoče Nemce.

Severno od Rheimsa so Francozi vdrli v nemške zakope, jih porušili in vjeli mnogo vojakov.

Na desnem bregu Mozele se nadaljujejo vroči artilerijski boji. Zaradi hudega francoskega ognja Nemci niso mogli vprizoriti nikakega naskoka.

London, Anglija, 19. septembra. Čete yorškega in lancasterskega polka so včeraj pri Invernes Copse z velikim uspehom naskočile nemške postojanke.

Berlin, Nemčija, 19. septembra. Skozi ves dan so se včeraj v Flandriji vršili vroči artilerijski boji. Angleški uničevalen ogenj je rušil nemške utrdbe. Blizu Lensa in pri Ypresu je bilo več vročih bitk.

Severovzhodno od Soissons ob Aisne-Marne kanalu so se vršili hudi artilerijski boji.

Na vzhodnem bregu Mozele so Francozi po hudem artilerijskem streljanju prešli k napadu na fronti treh kilometrov ob cesti med Beaumont in Vacherauville. Napadajoče čete so padale vsled hudega nemškega ognja; toda Francozi so pošiljali vedno nove čete proti nemškim postojankam. Prišlo je do bajonetnih bojev. Artilerija pa je vršila svoje uničevalno delo pri umikaiju francoskih čet. Francozi s imeli zopet velike izgube, pridobili pa niso ničesar.

Rim, Italija, 19. septembra. — Laško uradno poročilo: Včeraj smo v nekaterih krajih v Trentinu prizadeli sovražniku velike izgube in poškodovali utrdbe.

Pri Carzanu v dolini Sugane se je našim oddelkom posrečilo vdreti v sovražnikove vrste, kjer smo ujeli 200 mož.

Na Banjšici smo odbili več sovražnih napadov. V nedeljo so Avstrijci pred našo bojno črto razstrelili veliko mino. Čuječnost naših čet pa je preprečila sovražno namero.

Dunaj, Avstrija, 19. septembra. Avstrijsko uradno poročilo: Včeraj so bili na več mestih ob Soči vroči artilerijski boji. Ko se je storila noč, je sovražnik trikrat navalil na naše postojanke pri Podlescah, pa vedno brez uspeha.

Na severozapadnem pobočju Gabriela so honvedski oddelki vdrli v laške vrste ter vjeli več mož in eno strojno puško.

Kornilov pred sodiščem.

Petrograd, Rusija, 19. sept. — Definitivno se je sklenilo, da se postavi voditelj zadnjega upora, general Kornilov pred vojno sodišče s poroto. Na priporočilo delavskega in vojaškega sveta je vlada dovolila, da se bo obravnava vršila na fronti, namesto v Petrogradu.

Strožja blokada.

London, Anglija, 19. septembra. Lord Robert Cecil, angleški blokadni minister in Albert Metin, podtjnik v francoskem zunanjem ministrstvu, v čegar področju so blokadne zadeve, sta danes imela tukaj konferenco. Predmet posvetovanja je bil, da Združene države pomagajo zaveznikom izvrševati močnejši pritisk na sovražnika.

To se bo izvršilo, ne da bi bil prizadet ekonomični položaj nevtralnih držav.

Odhod rekrutov.

V vladna taborišča po celi deželi so odpeljali 300,000 rekrutov nove Narodne armade.

Washington, D. C., 19. sept. — 300,000 mož Narodne armade se nahaja na poti v šestnajst različnih taborišč, kjer jih bodo korenito izvežbali, predno jih uporabijo za vojno službo v inozemstvu. Včeraj vpoklicano moštvo predstavlja skoraj 45 odstotkov celega kvotumo prvega poziva. Pri nabiranju rekrutov in pri rešitvi oprostilnih prošenj je bilo zaposlenih skoraj 5000 uradov.

Prehod iz meščanskega v vojaški stan se je izvršil z velikansko naglico. V vsakem delu dežele so pozvali vse novince, naj pridejo na določena zbirališča, kjer so jih stavili pod poveljstvo iz njih srede izvoljenega voditelja in nato prevedli s posebnim vlakom v taborišča. —

Novi oddelek armade se bo priklopil oddelku 45,000 mož, katere so vpoklicali že 5. septembra.

Vspričo nepričakovanih ovir, na katere je naletel vojni department pri dobavi opreme, je vrjetno, da najbrže ne bodo mogli takoj opremiti vseh 300,000 rekrutov. Popolno vojaško opremo bodo dobili ti novinci šele tedaj, ko jih bodo vkreali za Evropo.

V vsakem taborišču bodo izdajali tedenski časopis za vojake. Pri tem so si zagotovili pomoč odličnih pisateljev kot so polkovnik Roosevelt te drugih znanih žurnalistov in risarjev itd.

Predsednik Wilson je odobril načrt o izdajanju takih časopisov.

V šestnajstih narodnih taboriščih so pričeli včeraj izvrševati največji zabavni program, kar jih je bilo kdaj na ameriških odrih. Ta program bo neprekinjena predstava, ki bo trajala skozi celo vojno. Za to je na razpolago kapitala najmanj 40,000,000 dolarjev. V ta namen so mobilizirali najboljše igralce po celi deželi; ti bodo vprizarjali za vojake predstave proste vsake pristojbine. Velike organizacije bodo tudi skrbele za druge zabave in krepčila, predvsem za duševne potrebe vojakov. Med temi organizacijami je tudi znana Y. M. C. A., ki je že dozdaj izdala 4,000,000 ter Library Ass., ki bo založila vsa taborišča s knjigami.

Za službo v kantinah je bilo že zdaj izdanega en miljon 500,000 dolarjev. Šestnajst velikih gledališč je že skoraj dograjenih.

Rusko bojišče.

Berlin, Nemčija, 18. septembra. Blizu Dvinska in okoli Lutska narašča ruski ogenj.

Rumuni so vprizorili hud napad na naše postojanke na gričih v dolini reke Ojruz. Sovražnika, kateremu se je sprva posrečilo vdreti v naše zakope pri Grozechti, smo prepodili z močnim protinapadom. Sovražnik je imel povsod težke izgube na mrtvih in ujetih.

London, Anglija, 19. septembra. Rumuni nadaljujejo svoje agresivne operacije v Moldaviji. Včeraj so z napadom zavzeli pri Grozechti zelo važne višine. Na ostalem rumunskem bojišču se vrše artilerijski boji.

Washington, D. C., 19. sept. — Neka brzojavka ameriškega Rdečega križa iz rumunskeka bojišča poroča, da rumunski armadi primanjkuje obvez in da zato devajo na rane žaganje.

Pošiljateljem denarja.

Kakor že znano, ne sprejemamo več denarja za izplačila v Avstriji, Ogrski in Nemčiji.

Lahko pa vedno še izposlujemo izplačila vojnim ujetnikom in drugim v Rusiji, Italiji in Franciji, kakor tudi onim ljudem na Primorskem, kateri bivajo v krajih, ki so zasedeni po laški armadi.

Kadar pošljete denar, priložite tudi dopisnico ali pismo vojnega ujetnika, ker nam s tem pomagate sestaviti pravilni naslov.

ZVEZDA, FRANK, MAYER
[illegible] New York, N. Y.

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily.)
Owned and published by the
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(a corporation.)
FRANK SAKSER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and addresses of above officers: 82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Na celo leto velja list za Ameriko in Canado	$3.50	Za celo leto za mesto New York	$5.00
Za pol leta	2.00	Za pol leta za mesto New York	3.00
Za četrt leta	1.00	Za četrt leta za mesto New York	1.50
		Za inozemstvo za celo leto	6.00

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvzemši nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA"
("Voice of the People")
Issued every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly $3.50.

Advertisement on agreement.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo.
Denar naj se blagovoli pošiljati po — Money Order.
Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.
Dopisom in pošiljatvam naredite ta naslov:
"GLAS NARODA"
82 Cortlandt St., New York City.

Telefon: 2876 Cortlandt.

Stric Sam na bojnem pohodu.

Kamorkoli pride danes človek po ozemlju strica Sama, povsod naleti na taborišča, na cela mesta, ki so zrasla iz zemlje, in v katerih se pripravlja za vojno službo nova narodna armada.

Od nove Anglije pa do solnčne Kalifornije, od Maina pa do Rio Grande se raztezajo ta taborišča v vsaki državi. — A tudi če posetimo prekomorske posesti strica Sama, v Atlantiku in na Pacifiku, vidimo, da so se vojne priprave raztegnile tudi na te daljne otoke.

V aprilu še miroljuben narod, so poklicali sedaj Amerikanci pod orožje na stotine tisočev vojakov. V Washingtonu pa so izračunali, da bo znašalo dne 1. oktobra število vojakov v ameriški mornarici in armadi nekako 1,500,000 mož.

Od tega poldrugega milijna pa je stopil skoro en milijon prostovoljno v armado ali mornarico.

Še nikdar prej v zgodovini Združenih držav niso spravili v tako kratkem času na noge tako veliko armado. 1. oktobra bo namreč stalo pod orožjem več mož kot je znašala polovica vojakov, katere je poslal stric Sam v Državljanski vojni proti upornim južnim državam.

Število konfederiranih čet, ki so se borile proti armadam Unije, je znašalo celo le 750,000 mož. 300 tisoč kolonistov je premagalo Angleže v naših oprostilnih vojnah.

V drugi vojni proti Angliji se je borilo na kopnem in na morju 500,000 Amerikancev. Proti Španski je bilo poklicanih 270,000, a od teh so jih poslali na fronto le 80 tisoč.

Ustroj naše nove armade.

Dasiravno se nam zdi naša nova armada velika, znaša vendar le poldrugi odstotek celokupnega prebivalstva 100,000,000 oseb. Za sedaj pa obstoji ta armada iz naslednjih oddelkov.

Glasom najnovejšega cenzusa v Washingtonu ima redna armada 6,700 častnikov in 298,992 mož.

V zvezno službo prevzete državne milice štejejo 11 tisoč častnikov in 300 tisoč mož.

V rezervnem zboru armade je 55,487 mož in 10,500 častnikov.

V različnih taboriščih, v katerih urijo rezervne častnike se je dosedaj izurilo 27,341 mož. Te častnike bodo pridelili novi armadi, katero so pred kratkim izžrebali. Ta nova armada bo štela nekako 670.000 mož.

Razvoj ameriške mornarice.

Ni pa bila le armada strica Sama, ki se je od zadnjega aprila naprej razvila na velikanski način, temveč na sličen način se je razvila tudi ameriška mornarica in sicer izza časa vojne napovedi Nemčiji.

Skupna morska sila Amerike šteje danes 9,040 častniov in 233,117 mož, ki se sestavljajo na naslednji način:

Moštvo brodovja šteje 138.560 mož.
Brodovne rezerve obsegajo 35,000 mož.
Pomorska milica, katero so prevzeli sedaj v zvezno službo, obsega 11,000 mož.
Hospitalni zbor rednega brodovja 6,000 mož.
Hospitalni zbor mornariške rezerve 400 mož.
Mornariški zbor 33,117 častnikov in mož.

Na kak način bo zavaroval stric Sam teh 1,500,000 mož?

Lahko si je misliti, da ni bila za strica Sama nikaka malenkost ta poldrugi milijon v armadi in mornarici izuriti, ga oborožiti ter opremiti z vsem potrebnim.

Kljub velikanskim problemom, pred katerimi stoji danes Washington. pa se je že storilo korake, da se zavaruje v slučaju smrti ali poznejše delanezmožnosti vse člane armade in mornarice ter obenem tudi najbližje sorodnike, žene in otroke v vojni službi nahajajočih se vojakov in častnikov.

Kongresu je bil pred kratkim predložen načrt, glasom katerega se bo na najširši način skrbelo za vojake in njih družine.

Zavarovalne premije, katere bo v kratkem razpisal strie Sam v svojem novem poklicu kot zavarovalni agent, pa bodo znašale poldrugo milijardo dolarjev,

Kako skrbi stric Sam za svoje otroke?

Po prejemu postavnega načrta bo zvezna vlada na sledeči način skrbela za družine vojakov ter članov mornarice:

Stric Sam se bo zavzel za družine, če oče živi, če je padel ali pa podlegel boleznim in ranam.

Od plače poročenih ljudi se bo odtrgalo vsak mesec v15.00 za ženo. Stric Sam bo k temu znesku pridejal $15 nadaljnih in gotovo svoto za vsakega otroka. Ta znesek bo izplačan ženi.

Če bo umrl mož v službi, bo dobila vdova minimalno svoto $30.00 na mesec in tudi vsak otrok dobi mesečni prispevek.

Če bo kak član armade ali mornarice trajno postal nesposoben za delo, bo dobival minimalno plačo $40.00 in maksimalno $200 na ves čas življenja.

Možnost dodatnega zavarovanja.

Vse imenovane pristojbine pa so konečno le del kontrakta, katerega je sklenilo moštvo armade in mornarice s stricem Samom, to je del njegove plače.

Stric Sam pa bo storil za svoje vojake še več.

Vsakemu vojaku ali mornarju bo dano na prosto. da se razentega še zavaruje za življenje in sicer sme znašati zavarovalnina od $500.00 do $10,000.

Premija tega zavarovanja, ki bo trajala seveda le od leta do leta ter le za čas vojne, bo znašala $8 za vsakih tisoč dolarjev.

Ta premija je smešno nizka, če se vzame vpoštev, da so zahtevale najcenejše izmed velikih zavarovalnih družb dežele celih $58 za $1,000 od vojakov strica Sama.

Stric Sam pa more prevzeti zase ta posel le raditega, ker je pripravljen eventuelno izgubiti par sto milijonov dolarjev.

Varna bodočnost žena vojakov in njih otrok je pač vredna lepega kupčka zlata. Brez vsakega dvoma pa bo ta cenena zavarovalnina tudi ugodno uplivala na duha naših čet.

Ko bodo odšli na bojno polje, bodo veseli, da je preskrbljeno za njih žene in otroke, in naj prinese njim samim bodočnost to ali ono.

Njegov povratek.

Zapiski provincijalke.

10. junija.

Ah, kako težko je vendar obvladati svoje srce in kako slabo poznamo sami sebe! Pač sem vedela, da je spomin na Pierra vedno živel v meni; samo sebe sem skušala prepričati, da ta dragi mi spomin ni nikaka pregreha, spomin na edini padec vsega mojega življenja, na padec, ki se ni in se ne bo nikdar ponavljal. Deset let in še več sem gojila spomin nanj ter silila vest h kesanju; niti enega dneva ni bilo, da bi moja duša ne bial živela popolnoma v tem spospominu, dočim sem na zuanj, žena in mati, živela hladno, enako drugim. Bridki, srce razjedajoči spomin! Darovala sem ga Bogu, da bi mi izbrisal moj greh.... In zdaj mi je nepričakovan dogodek razkril, kako se je hlinila moja vest.... Moj mož je rekel: 'Prihodnji teden pride nadzorovat general de Giory'. In te besede so odprle brazgotino in obnovile staro rano. da me peče kakor nekdaj.... Pierre se vrne! Še nekaj dnij, in videla ga bom tukaj v tem mestu, v katerem sem — danes se njegovega slovesa enajst let, ne da bi pozabila nanj le trenotek, v metsu, v katerem sem — danes se tega ne zavedam — samo čakala nanj.

Pri tej misli mi je tako čudno začelo vtripati srce. Ah, mati sem, nevredna svoje rodbine! To moje razburjenje ni čustvo sramote, niti slaba vest, niti strah.... To je isto čustvo, ki me je razburjalo nekoč, kadar sem se sešla s kapitanom Giorgyjem v kakem salonu ali sem ga srečala vsega zaprašenega na cesti, ko je vodil svojo stotnijo od vaje v vojašnico.

Dobro vem ime te razburjenosti. Toda ne upam si ga izreči.

16. junija.

Kako je v tem razburjenem času ostalo vse okoli mene neizpremenjeno! Ali naj se čudim, da je v tej nepremični okolici tudi moje srce ostalo neizpremenjeno, da je kljub letom še vedno isto, kakor je bilo v mladosti?

Enajst let so bili moji popoldnevi drug drugemu enaki; vse sem preživela v svoji sobi pri tem oknu, ki se odpira na pusto Esplanado. Kratila sem si jih z delom. s čitanjem, in včasih so prihajali kaki prijatelji, ki pa so bili vedno isti. Vsak dan ob isti uri se je vrnil moj mož od nadzorovanja, stopil v mojo sobo in me poljubil na čelo. Hiša je prazna kakor tedaj, ko me je poljubil Pierre de Giory, kajti moja sinova, rojena tekom njegove odsotnosti sta v zavodu.

In tudi moja soba je ostala neizpremenjena. Pazila sem na to, da se nino menjala niti oprava, niti mesta. V tej dvorani obešal, v na, ali je bila pisana, da sem se ma kateri sem morala živeti vsak dan toliko ur, sem mnogo boljše sanjala o odsotnem.... Tu so vrata, skozi katera je vstopil pred svojim slovesom, tukaj stol, na katerem je sedel pred menoj, ki sem sedela v istem naslonjaču kakor danes. Njegova sicer bleda lica je oživljala lahka rdečica; dasi se je znal sicer tako dobro premagovati, se mu je glas nekoliko tresel, ko mi je govoril besede, ki so bile kakor meč v moje srce in so mi vzele vso moč nad samo seboj:

"Prišel sem se poslovit. Jutri odhajam."

....Z zaprtimi očmi, zleknena na naslonjaču, sem pravkar doživela halucinacijo, ki je bila jasna kakor resničnost in mi je oživela ta prizor. Kakor v resnici sem čutila, kako mi bijejo na uho njegove krute besede, in srce se mi je krčilo kakor tedaj.... Videla sem Pierra, kako kleči pred menoj ter me s strastjo in z ljubeznivostjo roti, naj se zapustim in grem ž njim. Čutila sem, kako se me dotikajo njegove roke, čutila, kako me poljubljajo njegove ustnice.

O moj Bog, pomagaj mi! Kaj se pač zgodi, ko bom zopet poleg njega!

Isti dan zvečer.

Spomini na preteklost so se me polastili tako popolnoma, da sem čisto v njihovih rokah. Več jim ne kljubujem. Udajam se jim popolnoma, in to je bolestno sladko.... Da, priznati si moram, da sem celih enajst let varala svojo vest in ga na skrivnem ljubila in oboževala. Res je, samo enkrat sem mu ležala v objemu, in potem so naju ločili; toda izza onega časa sem bila vsak dan, vsako noč, vsako uro v mislih popolnoma njegova. In moje misli so mu sledile ter čuvale nad njim daleč, na drugem koncu Francije in še onstran morja. Njegova povišanja, njegova odlikovanja v azijski vojski, kjer si je pridobil toliko slave, so bila moja sreča, moj ponos. Jaz, uboga samotarka v tem kotu province, sem spremljala v sanjah odsotnega v njegovem burnem in nevarnem življenju.

Danes se vprašujem: "Zakaj mu nisem nikdar pisala?" Ah, koliko pisem sem mu začela pisati... Vedno sem napisala le nekaj vrstic. "Spominjajte se na me, jaz ne morem pozabiti na Vas." In vselej sem že napol popisani papir raztrgala. "K čemu naj bi bilo to dobro?" sem si rekla. "Življenje naju je ločilo in naju ne združi nikdar več. Samo drug na drugega misliti imava pravico, jaz s kesanjem, on morebiti z ljubeznijo" Da se me spominja, o tem sem bila prepričana. Ljubil me je preveč, da bi mogel kdaj pozabiti na me.

Bali romantičnost te kratke ljubezni, iz katere sanj so naju prebudili tako hitro in nepričakovano.

ZAHTEVAJTE
Gail Borden
EAGLE
BRAND
CONDENSED
MILK
THE ORIGINAL
Zato ker vedno kupite dobrotno. Pišite po navodilu knjige o kravi dojenca.
BORDEN'S CONDENSED MILK CO.
New York. G. N

neizbrisno vtisnila v spomin.

In dokaz tega je, da je ostal neoženjen, dasi slavljen in češčen. — O dragi, zvesti prijatelj!

18. junija.

Jutri pride.

V mestu ostane samo en dan. Nadzorovanje se bo vršilo opoldne. Zajutrkoval bo z generalnim štabom, in zvečer bo obed na prefekturi. Po tem obedu bo sprejem in tedaj ga bom videla.

Zdaj, ko se bliža svidenje, postajam nemirna.

Pierru se je vtisnila v spomin slika ženske, ki ji je komaj petindvajset let. Danes sem že blizu štiridesetih. Kako žalostno je vendar, da mu moram izbrisati svojo nekdanjo sliko ter jo nadomestiti s sliko stare, kakoršna sem zdaj.

Poiskala sem v albumu fotografijo, ki je približno iz one dobe. Pred zrealom sem primerjala to sliko s svojimi sedanjimi potezami.... Mnogo se nisem izpremenila, zlasti, ker si češem lase še vedno tako kakor tedaj in se tudi oblačim podobno, izvzemši le nekatere zahteve mode.

Ne, mnogo se nisem izpremenila: vedno imam še iste poteze, isto telo, isto frizuro, istri kroj.... A vendar mi je poznati, da je poteklo izza onega časa nad deset let. Skušala se manjti ono, kar me dela starejšo. Mislim, da koža na mojem obrazu, ki ima še vedno isto obliko, ni več tako sveža in prožna.... In pogled se mi je v desetih letih tudi postaral....

Ne vem, ali sem vesela ali žalostna, da bom videla Pierra.

19. junija.

Ura je deset, in hip pojdem na prefekturo. Ne upam si misliti, kaj se zgodi. Če bi mi Pierre kakor tedaj rekel, naj vse zapustim in grem žnjim?.... Ali naj se odrečem vsemu drugemu in naj se ne brigam za preziranje sveta?... Kaj vendar pomeni vse drugo, če bi živela z onim, za katerega edinega živim že deset let?.... In kaj me briga, če me prezira celi svet?

O moj Bog, pomagaj mi!

— — — — — — — — — — — —

Isti dan po noči.

Omedlelo so me pripeljali domov, prinesli v mojo sobo in me položili na postelj.... Prestrašeni mož in sluge so tekali okrog mene. Zdaj sem končno sama.

Prav tako mi je, kakor da se je potopila ladja, na kateri sem se peljala, kakor da sem tonila in so me prepozno potegnili iz vode, da zdaj počasi umiram....

V oporoko svojega srca hočem napisati, kaj es je zgodilo nocojšnji večer.

Komaj sem vstopila v salon prefekture, in že sem ga spoznala. — Slonel je ob kaminu in se smehljaje pomenkoval z generalnim tajnikom in z inženirji. Nič se ni izpremenil! Vedno je še eleganten in mlad. Samo njegovi lasje so postali čisto beli. Ker so gosti in kratko ostriženi, se zdi, da ga delajo še mlajšega.

Ah, kako rada bi mu padla na prsi, pokrite z redovi, in mu rekla na uho: "To sem jaz! Še vedno te ljubim. Ali me še poznaš?"

Toda pred tako množico ljudij sem bila preveč zmedena, da bi šla sama k njemu. Sedla sem k nekaterim prijateljicam in ga opazovala, ne da bi es vdeležila pogovora ki so ga imele. Vsi novo došli so se dali predstaviti slavnemu možu, in ta je sprejel vse z enakim hladnim smehljajem. — Samo za majhno gospo Dauzatovo, ki je bila kakor navadno dekoltovana tako, da je bila na pol naga, se je, kakor se je zdelo, nekoliko zanimal.

Naenkrat so se njegove oči vprle v me. Jaz sem zatrepetala; vendar sem imela toliko moči, da sem vzdržala njegov pogled.... Nekaj sekund me je raztreseno opazoval. Nato se je obrnil proč in se čisto hladno pomenkoval naprej.

Ali je bilo mogoče, da bi me ne bil spoznal? "Ne...." sem si rekla.... "Gotovo me je spoznal [illegible] me videl.... Toda vedeti mora vendar, da sem tukaj!...." Za nekaj trenotkov se me je polastila strašna bolest. Prišel je davčni ravnatelj, sedel k meni ter mi govoril svoje dolgočasne uljudne fraze, kakor je njegova navada. Nisem ga poslušala. Videla sem, da je general de Givry zapustil svoj prostor ob kaminu ter odšel v sobo, kjer se je igralo. In želela sem si biti sama.

To se mi je posrečilo še le čez eno uro. Od enega izmed podporočnikov svojega moža sem se dala spremiti na teraso malga salona; rekla sem mu, naj me pusti tukaj samo, češ, da imam silno migreno. Nejasna slutnja mi je pravila, da pride semkaj Pierre.... Nekaj trenotkov pozneje sem res zaslišala njegov glas; govoril je v salonu z Julijo Dauzatovo.

Celo moje življenje mi ostane v spominu vsak najkrajši zlog tega pogovora!

"Ali je že v vašem času vladal tukaj tak dolgčas, general?" je klepetala Julija. "Saj ste bili nekoč tu v garniziji?"

"Da", je odvrnil Pierre.... "Baš veselega življenja tukaj res ni smo imeli. Toda pritoževati se ne morem. Ljubil sem svoj poklic in če sem se potrudil, sem našel tudi razvedrilo."

"Ženske, ni res? Torej ste bili vedno tak don Juan?"

"O, zdaj sem se spametoval.... Srečati moram kaj čisto posebnega", — pri teh besedah je poljubil Julijino roko, — "srečati moram kaj čisto posebnega, da pozabim na svojo sfarost. Kot kapitan nisem tako izbiral. Splošno sem se zabaval tukaj kakor povsodi drugod."

"O, general", je vzkliknila gospa Dauzatova, "prosim vas, povejte mi imena onih žensk, ki ste si jih osvojili tukaj. Zelo bom diskretna. V veliko veselje bi mi bilo, vedeti nekaj dogodbie iz življenja tukajšnjih matron."

"Če mi verjamete ali ne", je odvrnil Pierre, "res je, da mi to ni mogoče. Pravkar sem pregledal vrste matron, kakor ste jih izvolili imenovati.... Niti ene nisem spoznal, a mislim, da jih mora biti med njimi vendar vsaj kaka četvorica ali petorica, katere sem poznal jako dobro...."

"Toda imena, general; kako ime ste si pač zapomnili?"

Pierre je trenotek pomišljal.

"Na mojo čast", je odvrnil. prav nobenega. S ploh pa nikdo mojih tukajšnjih doživljajev ni vreden besed. Sicer pa poleg tega tudi veste, milostiva, kako je z našo kapitansko ljubeznijo: Kakor hitro odidemo, pozabimo na vse..."

— — — — — — — — — — — —

Ta trenotek sem izgubila zavest.
Zakaj se mi je sploh vrnila?
Zakaj še živim?

Dopis.

New York, N. Y.

Vabilo na jesenski izlet, katerega priredijo odborniki slovenske cerkve sv. Cirila in Metoda v New Yorku ob ugodnem vremenu v nedeljo 23. septembra v Walter Emerald Parku, vogal Myrtle in Martin Ave., Glendale, L. I. Odbor se bo potrudil, da se bo vse lepo vršilo in da bo vsak zadovoljen. Igrala bo izborna kranjska godba. Prostovoljna vstopnina. Kegijalo se bo za cash dobitke. Žrebanje krasnega dobitka. vrednega $15.

Ker je čisti dobiček namenjen za slovensko cerkev v New Yorku, prosimo in vabimo vse newyorške in brooklynske Slovence, da se tega izleta v obilnem številu vdeležijo in tako pripomorejo k dobri stvari. Izlet se bo vršil le ob ugodnem vremenu.

Torej na svidenje v nedeljo 23. septembra!

Cerkveni odbor sv. C. in M.

Potopljeni podmorski čolni.

Kodanj, Dansko, 19. septembra. Poročevalec "Tidens Tegns" poroča iz Bergena, da so angleške bojne ladje potopile dva nemška podmorska čolna. Šest mož posadke podmorskih čolnov se je ujelo.

Enega izmed podmorskih čolnov je potopil neki armiran angleški parnik, dočim je obstreljeval neko nevtralno jadernico. Potop drugega podmorskega čolna pa se je izvršil od strani nekega angleškega torpednega rušilca, dočim je podmorski čoln vprizoril napad na neko oboroženo trgovsko ladjo.

NOJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Neprenehoma je trpel in nobenega počitka ni bilo zanj.

Nek naš rojak, ki je živel v Sharon, Pa- je trpel na bolečinah protina. Posebno hude bolečine je imel ob času spremembe vremena, še posebno pa na spomlad in na zadnje ni mogel iti več na delo. Čital je o REMO PROTIPROTINSKO ŽLIČNEM ZDRAVILU in naročil je popolno zdravljenje tega uspešnega zdravila in nikdar več od tistega časa ni čutil teh bolečin.'

Ena steklenica REMO je $1.00, tri steklenice $2.80, šest steklenic popolno zdravljenje $5 00 s poštnino vred. Pošljite svoje naročilo na sledeči naslov:

CROWN PHARMACY
2812 E. 79th St., E.
CLEVELAND, OHIO.

Seveda, smete nam zaupati kakršnekoli težave. PIŠITE.

Japonska.

Boston, Mass., 19. septembra.— Japonska je v tej vojni na strani Združenih držav in zaveznikov, "da z njimi zmaga, sodeluje in prispeva".

Tako je rekel voditelj posebne japonske komisije viskont Išii pri sinočnem banketu, ki je bil priredjen v Copley Plaza na čast japonskih gostov.

"Nismo sklenili pogodb", je rekel resno, "da bi jih potem razpršili na vse vetrove. Naše pogodbe niso 'cunje papirja'. Poskusili smo, da igramo svojo ulogo ter nosimo delež bremena. Pomagali smo očistiti Pacifik ladij in vpliva naroda, ki je vrgel raz sebe tenko odejo dostojnosti ter stoji sedaj pred nami razkrit v nesramni nagoti podivjanosti. V tej vojni smo z vami, da z vami zmagamo. Tukaj smo, da z vami delamo in prispevamo."

Tem besedam so sledile navdušene ovacije.

Nagrada za Amerikanca.

Pariz, Francija, 19. septembra. Francoske oblasti so obvestile ameriški glavni stan na Francoskem, da je cesar Viljem razpisal nagrado 300 mark za prvega ameriškega ujetega ali ubitega vojaka. To vest je prinesel nek nemški ujetnik, ki je rekel, da se ta ponudba nahaja v dnevnem povelju, ki je bilo razglašeno celi nemški armadi.

Tedenske izgube Angležev.

London, Anglija, 19. septembra. Izgube angleške armade za teden, ki se končuje z dnem 18. septembra, znašajo skupno 27,146 častnikov in mož ter so razdeljene na naslednji način:

Častniki: — 135 ubitih ali podleglih ranam; 431 ranjenih ali pogrešanih.

Moštvo: — 4755 ubitih ali podleglih ranam ter 21,843 ranjenih ali pogrešanih.

Rheumatizem

Zelo dobro domače zdravilo od nekoga, ki ima to bolezen. Želi pomagati vsakemu bolniku.

Ne pošiljajte denar, temveč samo Vaš naslov.

Mark H. Jackson iz Syracuse, N. Y., po dolgem groznem trpljenju spoznal, kako strašen sovražnik človeške sreče je revmatizem. On želi, da vsakdo ve, kako se ozdravi.

imel sem bolečine, kakor bi me zbadal po členkih".

"1893 se me je prijel revmatizem in trpel sem tri leta. Poskušal sem različna zdravila in mnogo zdravnikov, toda bolečine so bile odpravljene le začasno. Slednjič sem iznašel zdravilo, ki mi je bolezen pregnalo in ni se več povrnila. Dal sem ga osebam, ki so bile bolne že več let, tudi takim, ki so morali ležati v postelji, in v vsakem slučaju je pomagalo.

Želim pomagati vsakomur, ki trpi na kateremkoli revmatizmu. Ne pošiljajte nobenega centa; pošljite sam osvoj naslov. Pošljem vam zdravilo brezplačno, da ga poskusite. Ako se prepričate, da Vam je pomagalo, potem mi pošljite en dolar, toda pošljite mi ga šele potem, ko ste zadovoljni poslati ga. Zakaj še dalje trpeti, ako morete dobiti uspešno zdravilo brezplačno? Nikar ne odlašajte. Pišite še danes na: MARK H. JACKSON, 347 D. Gurney Bldg., Syracuse, N. Y."

(Op. ured.: Mr. Jackson je odgovoren. Zgornja izjava je resnična.

GLASILO JUGOSLOVANSKE KATOLIŠKE JEDNOTE

Ustanovljena leta 1898. Glavni urad v ELY, MINN. Inkorporirana leta 1900.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MIHAEL ROVANŠEK, Bx 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain, Ohio.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnin Neizplačanih smrtnin: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., N. E. Pittsburgh, Pa.

NADZORNIKI:

JOHN GOUŽE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Ave. "M" So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POROTNIKI:

GREGOR J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, Ely, Minn., Box 480.
JOHN RUPNIK, S. R. Box 24, Export, Pa.

PRAVNI ODBOR:

JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432 — 7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 624 — 2nd Ave., W. Duluth, Minn.
MATT. POGORELC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

ZDRUŽEVALNI ODBOR:

RUDOLF PERDAN, 6024 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.
FRANK ŠKRABEC, Stk. Yds. Station RFD. Box 17, Denver, Colo.
FRANK KOCHEVAR, Box 386, Gilbert, Minn.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarne pošiljatve, naj se pošiljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora.

Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bode oziralo.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

Se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop.

Jednota posluje po "National Fraternal Congress" lestvici.

V blagani ima nad četrt miljona dolarjev; bolniških podpor, poškodbin in smrtnin je že izplačala do 1,300.000.00 dolarjev.

Bolniška podpora je centralizirana, vsak opravičen bolnik si je svest da dobi podporo, kadar jo potrebuje.

Društva Jednote se nahajajo po več naprednih slovenskih naselbinah, tam, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitev novih; društvo se lahko ustanovi z 8 člani ali članicami.

Za nadaljna pojasnila se je obrniti na glavnega tajnika.

MESEČNI PREGLED MED DRUŠTVI IN JEDNOTO.

ZA AVGUST 1917.

1.	264.29	131.80		4.48	22.40			422.97		45.00	45.00
2.	239.70	164.40		4.58	22.90		1.00	432.58	107.85	183.00	290.85
3.	89.63	61.10		2.04	10.20			162.97		42.00	42.00
4.	64.37	45.90		1.40	7.00			118.67		38.00	38.00
5.	58.56	39.00		1.16	5.80	1.00		105.52		24.00	24.00
6.	36.50	37.40		0.88	4.40			79.18		32.00	32.00
9.	264.50	147.70	1.00	5.08	25.40	4.00	0.50	448.18		366.00	366.00
11.	47.21	24.65		0.88	4.40			77.14		22.67	22.67
12.	86.44	57.80	0.25	1.82	9.10	1.00	0.25	156.66			
13.	98.61	74.40	1.50	2.12	10.60		1.80	189.33		71.66	71.66
14.	47.79	22.10		0.84	4.20			74.93			
15.	108.74	63.75		2.16	10.80			185.45		9.00	9.00
16.	129.44	106.50		2.90	14.50	2.00		255.34		78.00	78.00
17.	36.92	12.75		0.32	1.60		0.25	51.84		16.00	16.00
18.	248.67	158.95		5.20	26.00			438.82		296.67	296.67
19.	136.98	93.65		2.74	13.70			247.07		90.00	90.00
20.	99.16	66.75	0.25	1.96	9.80	3.00		180.92		26.00	26.00
21.	103.27	60.35	2.50	2.06	10.30			178.48		15.00	15.00
22.	105.04	61.20		2.14	10.70		1.50	180.58		106.00	106.00
25.	178.40	109.05		3.26	16.30	1.00	1.00	309.01		61.00	61.00
26.	86.18	46.65		1.54	7.70		0.25	142.32			
27.	51.85	45.05		1.08	5.40			103.38			
28.	39.55	22.00		0.56	2.80			64.91		21.33	21.33
29.	95.10	59.40	0.50	2.06	10.30			167.36			
30.	234.92	149.50	0.50	4.34	21.70			410.96		133.00	133.00
31.	151.43	91.70		2.92	14.60	1.00	0.50	262.15		182.00	182.00
32.	79.77	56.95		1.58	7.90			146.20			
33.	101.16	66.30		2.56	12.80			182.82		86.00	86.00
35.	81.20	50.05		1.58	7.90			140.73		28.00	28.00
36.	184.79	153.85		3.86	19.30	2.00	0.25	364.05		204.00	204.00
37.	435.45	279.05	15.75	8.36	41.80	1.00		781.41		301.00	301.00
38.	64.52	44.95	0.25	1.20	6.00	1.00		117.92		33.00	33.00
39.	114.90	77.90		2.14	10.70		0.50	206.14		217.26	217.26
40.	122.93	63.75		2.54	12.70			201.92		31.00	31.00
41.	40.77	27.10		0.92	4.60			73.39			
42.	97.10	59.40		1.88	9.40			167.78		31.00	31.00
43.	54.17	31.45		1.00	5.00		1.00	92.62			
44.	74.11	52.70	2.50	1.58	7.90			138.79		8.00	8.00
45.	136.43	95.15		2.88	14.40			248.86		85.00	85.00
47.	97.91	48.45		1.72	8.60		0.25	156.93		34.00	34.00
49.	86.40	52.40	0.25	1.44	7.20		0.90	148.59		11.00	11.00
50.	32.05	23.80	0.25	0.68	3.40	1.00		61.18		11.00	11.00
51.	36.48	29.75		0.74	3.70		0.25	70.92		99.00	99.00
52.	88.17	58.25		1.78	8.90		0.25	157.35			
53.	119.26	84.15	1.50	2.74	13.70			221.35		66.00	66.00
54.	49.57	28.90		0.88	4.40			83.75			
55.	74.33	50.05		1.42	7.10	1.00		133.90		12.00	12.00
57.	47.48	31.45		1.08	5.40			85.41		10.00	10.00
58.	75.17	46.65		1.50	7.50	1.00		131.82		105.00	105.00
60.	49.69	37.20		0.86	4.30			92.05		17.00	17.00
61.	59.99	38.45		1.14	5.70	1.00		106.28		28.66	28.66
64.	31.42	19.55		0.52	2.60			54.09			
66.	87.91	51.00		1.34	6.70			146.95		108.00	108.00
68.	65.29	39.95		1.16	5.80			112.20		30.00	30.00
69.	38.36	22.10		0.66	3.30			64.42		34.00	34.00
70.	26.62	17.85		0.54	2.70			47.71			
71.	123.49	101.50		2.40	12.00			239.39		169.00	169.00
72.	25.02	16.15		0.50	2.50			44.17			
75.	48.30	52.50		1.30	6.50			108.60		9.00	9.00
76.	39.88	22.95		0.76	3.80			67.39			
77.	46.99	24.55		0.80	4.00			76.34		18.00	18.00
78.	125.36	55.25		2.00	10.00			192.61			
79.	17.44	13.60		0.34	1.70			33.08			
81.	33.18	25.75		0.70	3.50	3.00	0.50	76.63		73.00	73.00
82.	68.74	54.40		1.54	7.70			132.38		101.00	101.00
83.	21.13	16.15		0.38	1.90			39.56		10.00	10.00
84.	62.89	39.10		1.14	5.70			108.83		43.00	43.00
85.	123.28	71.20	13.50	2.08	10.40			220.46		19.00	19.00
86.	35.53	17.65		0.62	3.10	1.00		57.90			
87.	21.04	26.25		0.66	3.30	1.00		52.25		22.00	22.00
88.	40.01	32.00		0.80	4.00			76.81		45.00	45.00
89.	55.99	45.60		1.18	5.90	1.00		109.67			
90.	26.47	31.45	5.75	0.74	3.70	1.00		69.11			
92	37.43	30.40		0.78	3.90			72.51		8.00	8.00
94.	142.58	86.70		2.64	13.20			245.12			
99.	46.84	35.70		1.14	5.70			89.38		53.00	53.00
100.	30.96	22.95		0.54	2.70			57.15		29.29	29.29
101.	30.34	19.55		0.52	2.60	1.00		54.01		51.00	51.00
103.	64.14	57.80	1.00	1.36	6.80			131.10		10.00	10.00
104.	20.07	22.10		0.54	2.70			45.41			
105.	70.29	42.85		1.20	6.00		0.50	120.84		19.00	19.00
106.	39.50	34.55		0.78	3.90			78.73		39.00	39.00
107.	26.90	21.90		0.54	2.70			52.04		109.00	109.00
108.	36.10	25.40		0.86	4.30			66.66		10.00	10.00
109.	26.07	19.55		0.54	2.70			48.86			
110.	87.85	59.15		1.50	7.50			156.00			
111.	71.30	38.15	8.00	1.10	5.50			124.05			
112.	25.08	19.45		0.50	2.50			47.53			
114.	132.62	111.50		2.54	12.70	1.00		260.36		66.00	66.00
116.	49.31	29.75	0.75	1.18	5.90			86.89		29.00	29.00
117.	19.86	17.85	0.25	0.46	2.30	1.00		41.72			
118.	20.64	13.60		0.40	2.00			36.64		22.00	22.00
119.	12.03	16.13		0.38	1.90			30.46			
120.	25.48	27.20		0.64	3.20		3.25	59.77		9.00	9.00
121.	35.89	23.70		0.70	3.50	1.00		64.79			
122.	23.92	23.30		0.50	2.50			50.22			
123.	18.30	12.15		0.24	1.20			31.89			
124.	20.45	22.55		0.48	2.40			45.88			
Ases. za julij:											
11.	47.46	24.65	8.00	0.88	4.40			85.39			
22.	123.01	62.90	18.00	2.18	10.90			216.99			
38.	59.06	44.20	11.00	1.20	6.00		0.25	121.71			
	8014.87	5313.80	94.75	157.06	785.30	32.00	13.45	14411.23	107.85	4411.54	4519.39

Prva številka pomeni št. društva, druga smrtninski sklad, tretja bolniški sklad, četrta glasilo, peta onemogli sklad, šesta troškovni sklad, sedma pristopnino, osma razno, deveta skupaj, deseta smrtnino, enajsta bolniško podporo, dvanajsta skupaj.

Jos. Pishler, gl. tajnik.

Zakopi v Franciji.

— Želi se lep zakop, ležeč proti jugu, — se bo morda kmalu čitalo v oglasih. Oni, ki iščejo zdravja, bodo morda kmalu navalili na naborne urade ter zahtevali zase dovoljenje, da smejo na bojn črto, kajti ta je danes najbolj zdravi prostor na svetu.

V tej deželi umre vsako leto 14 ljudi izmed tisoč. V Franciji pa je zaznamovalo le tri smrtne slučaje na leto iz istega števila vojakov in iz naravnih vzrokov. To pomeni čisti dobiček devetih življenj na vsakih tisoč in ojačeno zdravje čet v polju je stvar, o kateri se sploh več ne dvomi. To ojačeno zdravje je pripisovati priprostemu življenju v prosti naravi, vendar pa je tudi zdravniška veda deležna slave pri tem. Potom sistematičnega nadzorovanja zdravja vojakov, potom cepljenja proti nalezljivim boleznim ter potom stroge izvedbe zdravstvenih predpisov, so armadni zdravniki skoro popolnoma izločili najbolj navadne vzroke smrti.

V preteklem poletju je bilo le 22 slučajev legarja ali tifusa med angleškimi četami v Franciji. — V prejšnjih slučajih, — se glasi v nekem oficielnem poročilu, — bi bilo vspričo istega števila vojakov v polju najmanj 80,000 slučajev.

Ob mehiški meji smo dokazali, kaj je mogoče storiti glede zavarovanja velikih skupin ljudi proti boleznim in slabemu zdravju. Od maja pa do oktobra ni bilo izmed 170,000 mož, ki so bili koncentrirani na mehiški meji, niti enega smrtnega slučaja radi legarja. Tekom tega časa se je pojavilo le 24 slučajev te bolezni in to pred podnebjem, v katerem je mrzlica ena največjih nevarnosti, ki preti življenju.

V špansko-ameriški vojni je bilo na bojišču nekoliko manj kot 150,000 mož. Vspričo sličnih klimatičnih razmer smo imeli takrat 20,000 slučajev legarja ter 2192 smrtnih slučajev vsled te bolezni. Taka je slava zdravniškega in higijenskega napredka.

Vsled tega je čisto lahko mogoče, da bo kdo iskal udoben zakop v katerem bo mogel popraviti svoje omajano zdravje.

Plinova luč.

Prva cesta v Londonu, ki je bila razsvetljena s plinom, je bila Golden Lane, kjer so prvič prižgali plinove luči dne 16. avgusta 1807. Cesta Pall Mall je bila razsvetljena s plinom leta 1809 in v letih od 1813 do 1820 se je razširilo razsvetljavo s plinom po celem Londonu. Plinovo razsvetljavo so uvedli v New Yorku leta 1823, v Parizu pa leta 1819.

Prve pskuse s svetilnim plinom so vprizorili krog leta 1792 v Cornwall, Anglija. Leta 1803 so Lyceum gledišče v Londonu razsvetlili s plinom.

Stroški za svetilni plin so bili vedno visoki, dokler nista petrolej in električna luč povzročala zmanjšanje stroškov za plinovo razsvetljavo. Leta 1860 je stalo 1000 kubičnih čevljev plina v Philadelphiji celih $7.00.

Iz življenja mravelj.

Najčudovitejše, kar vemo iz življenja mravelj, je to, da se gotove vrste drugim podvržejo, vsled česar so podvržene vrste prisiljene delati ot sužnji v splošni blagor naselbine. Čas, v katerem love mravlje svoje sužnje, traja nekako deset tedonv, ko so ličinke že odrasle. Mravlje, ki prisilijo druke v suženjstvo, so svetlo-rjave ali rdeče barve, dočim so mravlje-sužnje ponavadi črne. Kakorhitro razkrije kaka tolpa rdečih mravelj kolonijo črnih, odpošlje takoj svoje špijone, ki natančno ugotovijo ves položaj v črni koloniji. Ko je to enkrat izvršeno, odide rdeča tolpa na lov, ponavadi s prednjo stražo desetih do dvanajstih mravelj. Ta spredija straža pa se stalno menjava. Kakorhitro se je nekoliko oddaljila od glavne čete, obstane ter jo [illegible] oddelek iz glavne črte.

V velikem krogu nato obkolijo kolonijo črnih mravelj, vendar pa tako, da ostanejo rdeče mravlje skrite. Kakrhitro pa so prišle v zadostno bližino, se izvrši napad. [illegible] stražnikov črnih mravelj. V onem trenutku pa je že dan v napadeni koloniji alarm, in na tisoče črnih mravelj privre takoj iz mravljišča, pred katerim jih napadejo rdeče mravlje. Na obeh straneh je bo[illegible] gu umaknejo v svoje mravljišče. Rdeče mravlje obkolijo nato mravljišče ter ga razrijejo, da lahko prično s plenenjem. Kljub obrambi črnih pa otropajo rdeče mravlje vse lilinke, katere odnesejo v [illegible]

Ameriški vojni ujetniki.

V Nemčiji se nahaja 101 ameriški ujetnik. To je dognal ameriški Rdeči križ.

Ameriški Rdeči križ bo vsakih 14 dni poslal vsakemu ameriškemu [illegible] 13 funtov [illegible] mesečnik.

Pet pogojev za srečo.

Lev Tolstoj.

Eden prvih in splošno priznanih pogojev sreče je življenje, v katerem se ni pretrgalo vezi med človekom in naravo, to je življenje pod odprtim nebom, solnčni luči, čistem zraku in v družbi z zemljo, živalmi in rastlinami.... Ozrite se na življenje onih mož, ki žive soglasno z naukom sveta. Čim večji je njih uspeh glasom doktrine sveta, tem bolj se jih je oropalo teh pogojev sreče....

Številni njih, vključno skoro vse ženske, dospejo do visoke starosti, ne da bi več kot dvakrat ali trikrat videli v življenju vzhajati zjutraj solnce, ne da bi videli polja in gozdove, izvzemši s sedeža v vozu ali iz železniškega vlaka, ne da bi kedaj sejali ali sadili karkoli, ne da bi krmili kravo, konja ali pitali pišče in brez najmanjše ideje, kako se živali rode, kako rastejo in žive....

Kot se jetniki v časih tolažijo z bilko trave, ki je priklila skozi tlak dvorišča v jetnišnici, ali se igrajo s pajkom ali miško, tako se ti ljudje večkrat zabavajo z bolehnimi hišnimi rastlinami, s papigami, pudlji ali opicami, katerih pa konečno niti sami ne goje.

Drugi in nezgibni pogoj sreče je delo: prvič primerno in prosto delo; drugič pa fizično delo, ki vstvarja tek in daje mirno in globoko spanje.

V tem slučaju, čim večji je uspeh, ki pripade številnim ljudem soglasno z doktrino sveta, tem bolj so oropani ti ljudje tega drugega pogoja sreče.

Vsi uspešni ljudje sveta, dostojanstveniki in bogati so nalik jetnikom oropanih vseh prednosti dela ter se neuspšeno bore z boleznimi, katere povzroča pomanjkanje telesnega in še bolj neuspešno dolgočasje, ki jih zasleduje.... V drugem slučaju pa se podvržejo delu, ki jim je zoprno kot onemu bankirjev, administratorjev, vladnih uradnikov, dočim prirejajo njih žene sprejeme ter delajo toalete za sebe in svoje otroke....

Tretji brezdvomni pogoj sreče je družina. Čim bolj pa so ljudje zasužnjeni vsled posvetnega uspeha, tem manj so deležni t esreče, Večina njih so razuzdanci, ki se namenoma odpovedo veseljem družinskega življenja.

Če pa niso razuzdanci, niso njih otroci zanje vir veselja, temveč breme in uporablja se vsa mogoča sredstva, da se napravi zakon neplodoviten. Če pa imajo otroke, si ne prizadevajo gojiti veselja družabništva z njimi.

Četrti pogoj sreče je simpatetični in neomejeni stik z ljudmi vseh razredov. Čim višje pa je postavljen človek na družabni lestvici, tem bolj gotovo je oropan tega bistvenega pogoja sreče....

Činovnik in njegova žena bosta našla na stotine ljudi, ki so njima enaki. Uradnik višjega reda pa jih ne bo stavil na enako družabno stališče in vsled tega je izključen iz njih družbe.

Za bogatega družabnega človeka je na ducate takozvanih družabnih družin. Od vsega ostalega sveta pa je izločen. Za kabinetnega ministra, miljonarja in njih družine je le kak ducah ljudi, ki so tako bogati in uplivni kot oni sami. Za kralje in cesarje pa je krog še veliko ožji....

Končno je peti pogoj sreče telesno zdravje ter smrt brez bolečin. In še enkrat: čim višje se dvignejo ljudje na družabni lestvici, tem bolj so oropani tega pogoja sreče.

Vzemimo zmerno bogatega človeka in njegovo ženo ter navadnega kmetiča in njegovo ženo in kljub vsej lakoti in napornemu delu, ki je delež kmeta, kar pa ni njegova krivda, temveč ona okrutosti ljudi, se lahko vidi, da sta bolj zdrava čim nižja sta in bolj bolehna, čim višja sta, možki in žena....

Drug za drugim umrjeta v imenu doktrine sveta. Za njima pa pritiska množica, nalik armadi mučenikov, da se podvrže istemu trpljenju, isti pogubi....

Katero je torej varnejše, bolj primerno, in veselo življenje, ali ono soglasno z doktrino sveta ali ono soglasno z nauki Krista?

Slovensko Republikansko Združenje.

Sedež v Chicagi, Ill.

IZVRŠEVALNI ODBOR.

Frank Bostič, Filip Godina, Martin V. Konda, Etbin Kristan, Frank Krže, Anton J. Terbovec, Jože Zavertnik.

NADZORNI ODBOR:

Matt Petrovich, Ludvik Benedik, Frank Veranič.

CENTRALNI ODBOR:

Anton Zlogar, Matt Pogorele, Anton Motz, Frank Mravlja, Ivan Kušar, Frank Šavs, Frank Udovich, Joseph Steblaj.

(**Opomba.** — Zastopniki organizacij in listov, ki se dozdaj še niso priglasili, postanejo člani centralnega odbora kakor hitro se pravilno priglasijo in izjavijo, da se strinjajo s temeljnimi načeli S. R. Z. — Naslov za pisma in denarne pošiljatve je sledeči: Anton J. Terbovec, P. O. Box No. 1, Cicero, Ill.).

20. IX.

Danes je preteklo devet let, ko so padli v glavnem mestu Slovenije streli iz vojaških pušk ter sta bila ubita dva mlada človeka, ki se nista prav nič udeležila demostracij.

Razburjenje se je polastilo celega slovenskega naroda ter je postajalo od dne do dne večje, posebno ko so Slovenci videli, da vlada noče kaznovati ošabnega nemčurskega častnika, ki je brez vsake potrebe ukazal streljati na ljudi kot na zajce.

Pri pogledu na prelito kri bi takrat skoraj prišlo do združenja vseh slovenskih strank ter bi pričele stranke skupno delovati glede narodnih vprašanj in stvari, tikajočih se celega naroda.

Na ta način bi prenehalo ono slovito slovensko strankarstvo, ki je prizadelo narodu več škode kot pa vsak zunanji sovražnik.

Posegla pa je vmes avstrijska vlada ter z intrigami vseh mogočih vrst podnetila bedasto sovraštvo, ki je bilo včasih prav osebnega značaja med različnimi voditelji slovenskega naroda.

Takrat je imel avstrijska vlada svoj interes na tem, da je slovenski narod razdvojen in da se prepira med seboj glede važnih narodnih vprašanj.

Prišla je svetovna vojna, in pod velikim pritiskom te vojne je zopet nastopilo med slovenskimi strankami premirje.

Ponehali so hrupni prepiri in prerekanja po gostilnah in zborovanjih.

V onem času, ko se je pričela svetovna vojna pa je bilo Avstriji všeč to premirje, kajti vse ustavne garancije so bile že itak razveljavljene. Vlada je kontrolirala časopisje, razpustila državni zbor ter vladala na čisto avtokratičen način.

Ljudski zastopniki so bili zastopniki le še po imenu, dočim je bil pravi ljudski zastopnik edinole poveljujoči častnik v tem ali onem kraju.

Avstrijska vlada je rekla:

— Sedaj smo mi tukaj, in delali boste z združenimi močmi za nas! Sedaj ni časa govoriti o klerikalcih ali socijalistih, temveč je treba prijeti v roke puške ter braniti Avstrijo in Ogrsko!

Združena Slovenija je torej več kot tri leta prelivala svojo srčno kri za Avstrijo, in slovenski vojaki so se borili rame ob rame z nemškimi, ki so nekoč streljali na popolnoma mirne Slovence v Ljubljani...

Pod pritiskom prekega soda in vojnih sodišč je utihnilo vse. Nihče ni smel črhniti besede ali delovati v politiki. —

Ko je napovedala Italija Avstriji vojno, se je obrnila stvar v toliko, da je slovenski vojak v avstrijski uniformi na soški fronti res vedel, — za kaj se bori.

Branil je svojo lastno grudo pred navalom sovražnika, ki je v številnih ozirih še veliko bolj nestrpen in brezobziren kot pa je nemški gospodar Slovencev.

Da je slovenski vojak to tudi vedel, je razvidno iz sijajnega odpora, ki ga nudijo slovenski in hrvaški polki veliki laški premoči.

Slovenskemu vojaku na drugih frontah pa je bilo dobro znano, da se bori za svojega zatiralca, za onega, ki ga je hotel in nameraval že zdavnaj narodno uničiti ter ga potujčiti, ker je tako prijalo njegovim ciljem.

Prvi korak k potujčenju in raznarodenju pa tvori pri vsakem narodu oslabitev naroda. To potujčenje je mogoče doseči s pomočjo notranjih sporov in žigravanja ene stranke proti drugi.

V neplodnem domačem boju ginejo moči naroda; v neplodnem domačem boju se krha njegov meč odpora proti zunanjemu sovražniku.

To nalogo pa je avstrijska vlada verno in dosledno vršila ter vedno gledala na to, da bi bilo med slovenskim narodom nešteto strank, ki so si bile v laseh glede osnovnih pogojev narodnega življenja.

V velikih katastrofah kot so bili ravno septemberski dnevi, se je pokazalo, kako lahka je združitev celega naroda in kako navidezna in površna so nasprotstva, ki obstajajo.

V veliki katastrofi kot je sedanja vojna pa se je zopet pokazalo, da je bil slovenski narod v svojem bistvu edin glede ciljev za bodočnost ter da je bil razdvojen le vsled machinacij dunajske vlade in vsled zahrbtnega in sebičnega delovanja nekaterih voditeljev, ki so kovali iz narodne razprtije kapital ter polnili svoje nenasitne žepe.

Dokler ni bil sklican po preteku celih treh let vojne avstrijski državni zbor, ni imel slovenski narod prilike dati izraza svojemu mnenju in svojim željam glede bodočnosti.

Kakorhitro pa je bil sklican avstrijski državni zbor, so vstali jugoslovanski poslanci ter pojasnili svetu želje in upanja slovenskega in hrvaškega naroda.

Jasno je, da niso mogli dati izraza vsemu, kar so nosili v srcu, kajti kljub nedotakljivosti poslanca je v avstrijskem državnem zboru še sedaj nevarno govoriti resnico ali odkrito povedati svoje mnenje.

Tako so se izjavili jugoslovanski poslanci v avstrijskem državnem zboru za zedinjeno Jugoslavijo, ki pa naj bi tvorila še vedno del avstrijskega državnega ustroja.

Da gredo njih želje dalje, je jasno vsakemu, posebno pa nam ameriškim Slovencem, ki opazujemo oddaleč razvoj stvari v Avstriji in drugih centralnozavezniških državah.

Mi imamo boljše informacije glede dejanskega položaja v Avstriji kot jih imajo morda avstrijski poslanci ter poznamo tudi mnenje ostalega sveta glede preosnovitve razmer v Avstriji, posebno pa na slovanskem jugu.

Znano nam je zagotovilo predsednika Wilsona, da bo dobil vsak, še tako majhen narod pravico izbirati, pod katero vlado hoče živeti in kako vladno obliko želi. Poznamo mnenja odličnih francoskih in angleških državnikov in njih naziranja glede vresničenja laških aspiracij ob slovenskem Primorju ter hrvaški Dalmaciji.

Ravno raditega pa je naše upanje glede lepše bodočnosti jugoslovanskih narodov morda celo trdnejše kot je upanje zastopnikov Jugoslovanov v avstrijskem državnem zboru.

Ker vemo, da se mora zgoditi malim narodom pravica, ter nam je znano, da je svet na podlagi groznih izkušenj sedanje vojne pripravljen na pravičen način urediti narodnostne razmere, vemo tudi in smo trdno uverjeni o tem, da bo v doglednem času prišlo do uresničitve našega ideala, namreč federativne Jugoslavije, ki bo troimenska a neločljiva jugoslovanska republika.

Krvavi dvajseti september leta 1908 nas je za trenutek združil ob grobovih dveh žrtev.

Ob neštetih grobovih sedanje vojne pa se bomo za vedno združili in bomo želi tudi sadove tega edinstva.

Mladost.

POVEST.

Gabrijela Preisova.

(Nadaljvanje).

Oče Časnar se je skromno izjavil proti sinovi drugi snubitvi. Najbrže je menil: "Ko bi bila ta ženska priletnejša!" Potem je pristavil, da bo nevesta z Medkove kovačnice, kjer je bilo malo polja a najmanj troje otrok, imela malo dote za pol takega posestva, kakor je njihovo; konečno pa je vprašal Filipa, kaj prav za prav vidi lepega na Majdi, ki je vendar rjava — skoro kakor okna v kovačnici, in dokaj prihuljena.... Saj je stari Časnar dobro poznal. Prinesla je skoro vsake kvatre gori na dom očetov račun; plačali so ji vselej do zadnjega vinarja, ona pa je vedno le denarjem kazala zobe in jih štela — previdno štela.

Ne, to ni bila neumna, ta kavka — obračala se je le za imetjem! Starec se je spominjal v svojem detinskem spominu, da je Majda imela, ko jo je Filip prvič spremljal v dolino, za črnim slamnikom šopek steklenih črešenj; zato je potem večkrat dejal: "Šopek črešenj za klobukom, to še ni nič..."

Filip se je moral zatajevati v sinovskem spoštovanju, da ni očetu rekel kaj trdega. Kdo bi si bil mislil, da zna star človek tako zbadljivo govoriti! Zoper prvo nevesti, ki ga je varala, ni nič ugovarjal, ker je bilo pričakovati od nje večje dote.... Ta pa je bila pri detinskem očetu poglavitna reč! Mari-li Filip ni vedel, kaj dela? Ali ga ne smatrajo po celem kraju za pametnega človeka? Ali še nima morebiti dovolj prepričanja in samostojne volje? In ali ni bil že v njegovem krstnem imenu nezmotljivi duh, da je razločeval dobro od slabega? In naj bi mladi ženi in nečesa nedostajalo na razumu in izkušnji, on si jo upa vzgojiti v popolno zadovoljnost.

In zato se je dobri sin Filip očetu le mirno nasmejal, češ, komu neki oče to vse razklada? Ali morda misli, da ima pred seboj Tomaža? —

Kako se je zgodilo, da se je zagledal v Medkovo Majdo — dasi že priseten — in da je ni mogel zapustiti, to je vedel samo On, ki pošilja dvojice pred oltar, to je morebiti vedela i ona ljubka, prijazna stenica, ki je vodila poleti od Časnarjevih doli do skupine mladih topolov, za kojimi se je ob vodi skrivala Medkova kovačnica: — Filip sam si tega ni mogel razložiti, niti premišljevati o tem v svoji duši.

S tem pa, da je sedaj Majdo pripeljal gori za vse čase svojega življenjskega potovanja, je Filip [illegible] ukrenil, da bi po oni ozki stezici še nekolikokrat šla z Majdo v cerkev prosit blagoslova božjega, predno zapade novi sneg.

Njiju ženitev se ni mogla imenovati prenagljena. Filip je bil prišel štirinajstkrat na razgovor v kovačnico, in Majda se ni nikoli skrila pred njim, temveč ga vselej smehljaje se pozdravila.

"Sedaj me pa lahko malo spremiš —" ji je pravil osrčeni Filip, ko je bil kovaču in kovačici že dejal "lahko noč". V začetku je Majda dvakrat šla vprašat matere (in baš to je bilo Filipu zelo všeč, da ni šla kar vsojevoljno; v glavo mu je šinilo, da bode ubogljiva hči in ubogljiva žena) — potem pa vede, da stariši nimajo nič proti temu, je hodila znjim vselej tako daleč, dokler ni izginilo razsvetljeno domače okno. In povedala mu je šinilo, da bode ubogljiva hči z milim človekom, kateremu se lahko verjame....

Kadar sta se izprehajala, se je zdelo, da vsa okolica pritajuje dihanje; Filip je čutil, da ga je Bog z Majdo pripeljal na najsrečnejšo pot skozi življenje, in nekoč je to vero razodel i Majdi, vprašajoč jo s tresočim glasom, če bi ga rada vzela....

"Rada —", je odgovorila Majda — in Filipu se je zdelo, da ji zveni v njenem glasu udanost — "samo če si tega še ne premislite."

Filip se je le srečen nasmehljal. Vedel je, da je vse odvisno le od njega; na svetu je vedno tako, da odločujejo močnejši in pametnejši. "Le precej starejši sem nego ti", jo je opozoril, da bi pomislial i to. "V devetintridesetem letu sem že — mislim pa, da je to jedina moja napaka. Toda Majdica, kdo pa je na svetu brez napake — kaj?"

Srce mu je burno bilo; v tem hipu es je zdel sam sebi tako neznaten, čakal je, dokler mu ni Majda po kratkem odmoru odgovorila:

"To ni nikaka napaka...."

Obstala je in dejala, da se mora vrniti. Prišla sta do hrastovega mladičja, kjer sta se navadno razhajala — in Majda bi bila vse že rada povedala materi.

"Dnes te pa jaz spremim nazaj — do hiše", je sklenil razradoščeni Filip in prijel deklico za roko. Obrnivši se sta oba podvizala hojo. Majda je navzdol kar drobila korake, a Filip je hitel z njo brzo kakor v dekčih letih. Ko sta dosegla v ravno, čutil je Filip, da [illegible] v glavo, da mu je [illegible]

[illegible]

[illegible] — hudo mu je bilo, da se mora že ločiti.

Ko mu je Majda izvila iz roke svoje dlan, se je ozrl nazaj, na levo in desno, da, i proti nebu, katero je razsvetljeval krajec meseca, potem je razprstrl roki — a vzlic temu se je premagal, odstopil je za dva koraka od dekleta silno dihajočega. "Nikdar mu ni bilo še tako čudno in nespametno — " je pomislil, ko se je zavedel iz omame.

Tako sta se zaročila, ne da bi bila poljubila vsaj enkrat, — kar natihoma.

Naslednji večer sta se že dogovarjala o svadbi in oklicih, in katero si pozove Majda za družico in Filip za druga. Filip je pravil, da za sedaj odločita zase obe zgornji sobi v hiši; predno se Tomaž oženi, se itak lahko še dogovore ž njim. In skoro gotovo se bo moralo nekaj prizidati.

"Spodaj ti vse lepo očedim, da te bo veselilo v izbi in shrambi", je obljuboval Filip; "lani smo postavili novo peč za peko, spamladi smo pobelili kelti, — vse je kakor nalašč za mlado gospodinjo. V nedeljo pojdeva v Celovec kupovat novo hišno opravo, vso zlikano, lepo rmenkasto in iz trdega lesa. Ali ti je všeč rmena barva?" jo je vprašal Filip.

"Všeč?", je prikimala Majda zadovoljno.

"In podobe imaš tudi rada?" je poizvedoval še Filip.

Dekle je iznova pritrdilo.

"In kakšne?"

"Vsake vrste.... svete...." Majda se je spominjala slik, katere je prodajal neki Krnjec po tukajšnji okolici. "Jezuščka s svetim Janezom, Oznanenje Marije Device in betlehemski pastirci — to bi mi biol najbolj všeč...."

"Kaj pa tvoja patrona, sveta Marija Magdalena?" je pristavil Filip. "Ali naj te ne kupim?"

"No, tudi — a, prosim vas, le tako, da ne bo imela mrtvaške glave pri sebi."

"Zakaj tako?" se je začudil Filip.

"Oh, jaz se smrti od mladega močno bojim — še na sliki —" je pojašnjevala Majda s tihim glasom, in bila je res taka, kakor dete, če mu govoriš o strašilu.

Rdečica je izginjala z breskvaste njene polti, kostanjeve oči so se plašno zagledale v daljavo, fino zaokroženi ustnici ji je tiščala tesnoba in jo dušila v vratu.

"Tebi se še dolgo ni treba bati smrti —" se je posmejal Filip detinskemu govoru; v tebi kar kipi življenje; ko postaneš bolj priletna, se zrediš kakor moja mati.."

In brž mu je še prišlo na misel, kaj naj še kupi. Videlo se je, da bi z veseljem nakupil za novo domovanje vse.

In Majda mu je povedala, kaj si vzame s seboj tja gori. Oče ji je obljubil, da ji napravi železno stojalce za cvetlice, ravno tako, kakor je je bil pred leti naredil za gospodično iz gosposke vile. I kletko za grlice dobi. Porcelanskega in raznovrstnega blaga ima že nakupljenega cel koš. Kuretine ji da mati, kar si izbere.

Tako sta se veselila oba svoje krasne prihodnjosti.

Filipu je vidno igral blažen in samosveten smehljaj na obrazu, ko je pripeljal Majdo meglenega jesenskega jutra na domači svoj prag. Obstajaje sta konja otresala s pisanimi pentljicami, pripležena rjavka, kateri se je papirnata oržica z rožmarinom veselo zakrivilo po strani, je zarezgetala kaj glasno.

"Tu te bomo imeli vsi radi" — je dejal Filip prijazno in pomagal svoji ženi z voza.

Visoko njeno postavo je dvignil kakor igračo. Revica je bilo popolnoma brez moči, premrta in utrujeno bleda. Zadnjo noč se je upehala z gostijo in plesom, prejnji dve pa je prečula v kuhinji pri pripravljanju, — kje pa naj vzame toliko moči, da to vse prenese! —

Kovač Medek ni ustregel Filipovi želji, da bi se svatovalo kar potihoma. Vse je moralo priti, po vrsti, kakor se spodobi: s tremi družicami in tremi drugovi, s šestimi godci je bila povabljena vsaka prijateljska duša na veliko svatovščino.

Vse popoldne in vso noč se je plesalo, in čemar ni maral resni ženin, je morala plesati nevesta.

Videlo se ji je, kako se zna veseliti življenja! Filip bi bil kar oči pustil na nji! Tako lahno in dražestno ni znala zaplesati nobena ženska od blizu in daleč. Za njo bi bil k vešjemu še tak plesalec, kakor je bil hrat Tomaž, — Škoda, da ni znal priti na svadbo. [illegible]

[illegible]

ške vaje — to bi bil Filip rad pogledal na tako plešočo dvojico. — Izvestno, da bi bil potem brat zadovoljen, ker mu je pripeljal tako ljubko svakinjo.

Utrujeno nevesta na poti proti domu ni mislila na nič drugega nego veselila se kakega kotička v topli sobi, kjer bi lahko naslonila glavo k počitku.

Med vrati jo je sprejel stari Časnar z naučenim očetovskim blagoslovom. Navlašč zaradi tega je bil poslal skrivaj po staro teto rožarico, da bi mu povedala kak pripraven nagovorček. Kako pa je on to mogel vedeti, ki še nikoli ni vsprejemal neveste v hišo, in ko je pred davnimi leti sam pripeljal ženo k hiši in jo je pozdravljal rajni oče, se za to ni brigal....

Nevesta iz kovačnice mu seveda doslej še ni bila všeč, pa kaj je hotel početi, ko se je Filip že odločil zanjo. Najbolj je še kazalo, moliti in prositi Boga in iti dobre volje Majdi nasproti. Kar pa se bode dalje godilo, za to pa naj skrbi Filip.

Stari Časnar je torej šel gologlov do praga, postavil pipo v kot, obrisal si nos z velikim rdečim robcem in izpregovoril z mirnim glasom, ne da bi ga prešinjala ginjenost ali kako drugo posebno čustvo:

"Pozdravljam vaju, deca, kakor srečonosne rožice; božji blagoslov z vama in zakonska zvestoba med vama do groba!"

"Bog daj!" je zahvalil Filip, dočim je Majda samo molče poljubila tastu roko, ne da bila kaj vzdihnila ali se posolzila. Znani obraz starega Časnadja se ji je pojavil kakor v sanjah; a njegov govor ni segal tako do duše, kakor besede očeta kovača, ko jo je blagoslovil pred odhodm k proki, ali pa danes zjutraj, ko je zapuščala dom.

Mlada gospodinja se je ozrla kakor ptica, katero podi človek ujeto v ptičnico, na železno kovanje hišnih vrat, katero jo je zanimalo vselej, kadarkoli je prišla na Časnarjevino, ker se je isto sredi vrat spajalo v tri tulipane.

Te duri se tedaj odpro — in zapro, — za njima pa bo morala gospodinjiti vse življenje, kakor mati v izbi na kovačnici....

V tem je bilo nekaj težkega, odločujočega, ločečega dosedanje njeno svobodno življenje od tega trenutka. Ne včeraj, ko se je peljala med vriskom in piskom svatov od doma, ne v cerkvi pred oltarjem ji ni bilo srce težko; šele sedaj ji je, v tem odločilnem trenotku. — Mišičje premrtega noska se ji je streslo, žalost se ji je hotela usiliti v oči — tako bolestna otožna žalost....

A morala se je vzmožiti in spomniti, da je to že taka usoda žensk, da se može, in taka sreča, kakor je doletela njo, se gotovo ne posmeji vsaki.

"Tako, vesel sem, da bo sedaj mir —" je menil Filip in si živo mel roke ter odprl ženi vrata v sobo, katera so jo tako iznenadila na prvi pogled.

Sedaj pa je Majda vstopila brez obotavljanja. V izbi jo je objela toplota zakurjene peči in vonj kave, nalite v porcelanastih posodicah. Dekla Franja je bila na Filipovo povelje oskrbela ta vzprejem. Na mizi ni bilo pogrešati belega maslenika, niti cimetove potice in ocvrlih bobov, dasi se je lahko za trdno vedelo, da prinese nevesta dovolj takih rečij s seboj s svatovščine.

Majdini pogledi so begali sem ter tja po sobi, ki je bila dokaj širja, višja, ponosnejša neko kovačeva izba z lesenim stropom in s pečico, prilepljeno tako rekoč v kot. Tu je imela obokane, pobeljene stene in velik, nov štedilnik, katerega rob in postransko kovanje se je lesketalo čisto kakor srebro.

Filip je bil dal pred svadbo pobeliti zasmejal, zapaziši Majdi na dost in presenečenje, in tedaj se je zasmejal, zapaziši Majdi na očeh, kako občuduje ognjišče. Vedel je, kaj ženske veseli. Prijel je Majdo za roko in jo peljal v hrambo. Tudi tu je bila lahko zadovoljna. Škrinje za jestvine so bile na novo okovane, okoli in okoli pa so stali na hrastovih deskah pločnati in glinasti piskri in sklede, na oknu so se bliskale medene tehtnice in mere. Odprl je pokrov do vrha — prosa, ješprenja, ajde, koruznega gresa....

"V drugi skrinji je dvojna bela moka, v zadnji kruh —", je razlagal Filip z otroškim veseljem in skrbnim zanimanjem dobrega gospodarja, "v glinastih posodah je olje iz bučnega semena, v steklenih jesih, — no, vse to že veš! V piskre smo nalili maslo, v pločnate pride mast, seme za zelenjavo imaš tam le v omarici. Slanino, suho meso, jajca imamo v zgornji shrambi — pojdiva še gori pogledat v obe sobi, kako sem tam uredil —".

"A pusti jo vendar, naj preje zajtrkuje —", se je oglasil oče iz mize. Razventi Filip je ubogal, urno si preoblekel praznično suknjo in telovnik in sedel nasproti očetu za mizo na klop ob zidu. — Njegovemu žarečemu pogledu se je zdelo, da že sama navzočost Majde vpliva na vse gospodstvo; vedel je, da se vse polepša od trenotka, ko pride mlada gospodinja v hišo. Toda s skrbmi bi je ne hotel preobkladati. Bog obvaruj! — Sam bode pomagal mladi glavici povsodi....

"Sedaj pa se vsedi še ti — sedi —", je klical s prijaznim glasem ženo, kakor da vabi dete.

Majda je ubogala, dasi ji ni dišala jed: zdelo se ji je, kakor da ji še vedno zveni v ušesih majkin opomin, naj v vsem uboga moža in tasta. Filip jo je posadil poleg sebe in pojal svojo desnico okoli njenega pasu.

Mladi ženi se je zdelo v tem ljubkem objemu malo tesno; prav tako jo je bilo sram, kakor če bi jo bil, tako-le odrastlo, kak stric posadil v naročje.

"Morebiti mora biti tako — vsaki se godi tako, če jo doleti sreča —", premagovala se je Majda v notranjosti in se silila, da bi bila potrpežljiva, "vsega se je treba navaditi".

Filip pa je slastno jedel poticо, nadrobljeno v kavo, razlagal s posebnim navdušenjem o puranih in štajerskih putah.

"To je dober mož", si je mislila Majda, — "moj oča ali brat — da bi bila ta dva kedaj vzela kuretnino v misel! Prav je pravila mati: "Takega moža bi trebalo iskati z lučjo po celi okolici."

Skozi široko nasprotno okno se je videlo na vrt, kjer so se še sedaj pestrile veneče astre, zelenela se je mirta in zimzelen; tu v spodnji izbi bode pač vedno krasno.

(Dalje prihodnjič).

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

†

NAZNANILO IN ZAHVALA.

S potrtim srcem naznanjam sorodnikom, prijateljem in znantem, da je dne 13. septembra nemila smrt vzela življenje mojemu nepozabnemu soprogu

ANDREJU HEIMBRING.

Prisrčna hvala vsem onim, ki so me obiskali v teh bridkih urah. Zahvaljujem se društvu Zvesti Bratje št. 70 SDPZ. in društvu sv. Alojzija št. 13 JSKJ. za krasne vence, ki so jih položili na grob.

Ranjki je bolehal za jetiko nad dve leti. Doma je bil iz vasi Ponikva, fara Velika Dolina na Dolenjskem. Tukaj zapušča mene žalujočo soprogo in dva nedorastla otroka, v stari domovini očeta in tri brate.

Še enkrat srčna hvala vsem, ki so ga spremili k zadnjemu počitku.

V miru počivaj, dragi soprog in oče!

Žalujoči ostali:
Ana Heimbring, soproga.
Hermina, hči. **Andrej**, sin.

New Derry, Pa., 18. sept. 1917.
Box 2.

POZOR!

Rojakom širom Amerike naznanjam, da izdelujem nove kotle in popravljam stare za vsako uporabo.

Popravljam streho in izdelujem vsakovrstna kleparska dela.

Rojakom se priporočam za obilna naročila.

A. Janežič,
1049 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, OHIO.

Zlatarjevo zlato.

Historična povest iz 16. stoletja.

Spisal August Šenoa.

(Nadaljevanje).

V istem hipu zagrmi strel. Šafranić, naš pogumni kramar, obledi ter zašepeče trese Garucu, ki je vznemarjen stal poleg njega:

"Jezus in Marija! Dragi Garuc, ali ni bila to puška?"

"Da, in še velika puška, boter Šafranić!" odgovori Garuc.

"Ta bi mogla človeku tudi glavo odbiti?" vpraša Šafranič in se trese po vsem životu.

"Mogla bi, če jo ima človek!" poudari Garuc.

Meščanstvo je stalo pripravljeno pod orožjem, a na čelu je bil mestni sodnik Jakopović z modro mestno zastavo in na konju.

Že prihiti od Kamenih vrat kovač Štakor z zavihanima rokavoma, črnih lic, pod široko čelado in z veliko puško na rami.

"Kaj je, mojster?" vpraša ga sodnik.

"Slabo je, gospod sodnik!"

"Govorite, mojster!"

"Mi petdesetorica smo streljali precej dobro, tako da so morali Gregorijančevi pokazati podplate pred našimi puškami. Mi smo bili na bregu, oni pod njim; mi smo udarili nanje in oni so morali bežati. Toda nastane nova nezgoda. Ban je pregledoval na Harmici svojo vojsko, ki je začela kričati in klicati, da se je treslo nebo. "Junaki", reče jim ban, "bodite pokorni le meni! Če vam pa ti zagrebški lopovi ne storijo po volji, tedaj le udarite po njih. Pravijo, da vas bodo tožili pri kraljevi svetlosti. Le naj! Tukaj sem jaz vaš kralj in nihče drugi. Ali slišite v mestu zvoniti zvonove proti vam? Glejte, topove so namerili proti vam, proti banovi vojski in zaprli so vsa vrata. Toda nekaj jih je zunaj obzidja. Držimo se nanje in hajd po njih!" Vse zakriči in bati se je, da bodo vse postrelili. Pomagajte, gospod sodnik!"

"Ha! Sreča je na naši strani. Le za menoj, mojster Štakor!" zakliče sodnik in skoči s konja.

Sodnik hiti naprej in kovač na njim. Hitita proti banovemu stanovanju. Vrata so bila zaprta. Trikrat loputne sodnik ob nje in trepetajoči banovi sluge jih odpro.

"Ali je gospa banica doma?" vpraša sodnik resno in ostro.

"Je!" odgovori umikajoči se sluga.

Sodnik pohiti v baničino sobo. Klaro najde sedečo nemo za mizo. Opira si glavo ob dlan. Ko zapazi sodnika, prestraši se in popade pištolo, ki je ležala na stolu poleg nje.

"Vzvišena gospa!" začne sodnik. "Vaš velemožni gospodar in ban si usoja z nami za naše gostoljubje zbijati puste šale. Izjedal nas je on in njegova vojska, a sedaj nam hoče še zapaliti celo mesto."

"In kaj morem jaz?" vpraša banica.

"Tako se ne sme goditi dalje! Vedite, da stoji ban s svojo vojsko zunaj mesta. Meščani so zgrabili za orožje, mestna vrata so zaprta, a vi ste naša sužnja; kakorhitro bo začela goreti le ena hiša pod mestom, zaplamtela bo tudi streha nad vami!"

"Ali ste zdivjali?" strese banica.

"Celo ne, vzvišena gospa! Prav zdrave pameti smo. Vsedite se in pišite svojemu gospodarju, naj opusti besne nakane, naj odpošlje vojsko, ker — ker vas drugače ne bo več videl živo!"

"Gospod sodnik!"

"Gospa banica! Ne poznam na tem mestu šale. Vsedite se in pišite! Ali vaše pismo, ali — vaša glava!"

Klara spozna položaj, vsede se za mizo in začne pisati. Potem poda napisano pismo sodniku.

"Tukaj je!" reče trpko.

"Z Bogom, gospa! Pazite na svojo glavo in ne hodite iz hiše!"

Sodnik odide s kovačem.

Čez kratek čas poleti mestni konjenik iz Kamenih vrat proti Harmici, poda banu Klarino pismo in Jakopovićevo zapoved, da bodo meščani mirovali le tedaj, ako ban pod častno besedo in pismeno zapriseže, da bo odposlal vojsko.

Jeze je igralo Ungnadovo lice, ko je čital pismo, sede na konju sredi svojih častnikov.

"Glejte sramoto, glejte!" obrne se ban k svojim tovarišem. "Ali ste že videli kdaj takšno zmešnjavo brez glave in obraza! Prokleti lopovi, z železno pestjo bi jih hotel zmečkati! Oj, norost norost, da sem pustil banico v tem kačjem ležišču! Obglavili bodo mojo Klaro! Kaj naj storim, gospoda moja?"

"Psi!" zaškrtne Gregorijanec z zobmi. "To je veleizdajstvo in rabelj bo imel dovolj posla!"

"Da, da!" pripomni notar Mirko Peteo. "Dobro je to, ali mora priti kasneje, zdaj ni koristno, kar se mora najprej rešiti gospa banica. Vaši velemožnosti, gospod ban, ne preostaja drugega, kakor napisati Zagrebčanom zaintevano pismo in poslati vojske v Ivanić. Pozneje pa, no — prilike bomo imeli v zbornici dovolj."

"Tako je!" potrdi pobočnik Melhijor Tompa.

Ban je same jeze pulil rdečo brado. Brž je napisal pismo, zapečatil je s svojim pečatom in je poslal Zagrebčanom. Potem je jezdil s častniki od čete do čete, zašepetal vsakemu četovodji neljubih besed, potem pa je potat z nekaterimi velikaši odjezdil v mesto. Vojška je začudena in molče odšla za Savo in zapustila Zagreb.

•

Dokler so zdivjani vojaki plenili po mestu, je stal Jurko poleg Draškovićevega vrta nasproti Krupićevi hiši. Bled in v skrbeh je zrl proti Kamenim vratam, gledal zdaj proti Krupićevi hiši, zdaj proti Markovemu trgu, krik pa je postajal hujši in hujši. Moj Bog! Pavla še ni, a Krupić je moral po sodnikovi zapovedi s četo. Dora je sama doma, prokleti Čokolin je v mestu, a vojaki so popolnoma zdivjani. Oh, da bi bil vsaj stari zlatar ostal doma, toda ni mogel, ker se je reklo braniti mesto. Moj Bog, moj Bog! Samo da bi ne bilo hujšega zla. Ravno je Jurko slišal po mimoidočih stražarjih, da se morajo zapreti mestna vrata. Banski pešci, španjolski dragonci so bežali mimo njega v spodnje mesto, ker so jih tirali oboroženi meščani. Moj Bog, koliko je hrupa in meteža! Ali se ne bo dekle preveč prestrašilo? Sam bo šel v hišo, da jo čuva. V istem hipu prihitita dva konjenika proti njemu. Enemu je čelada z zastorom (šlemom) zakrivala lice. Jurko se strese, skoči pred Krupićeve duri in dvigne gorjačo. Toda prikriti konjenik namigne svojemu tovarišu, ta zamahne po Jurku in mladenič pade s krikom krvav in brezzavesten na tla.

"Idi", reče konjenik z zaklepom čez lice svojemu tovarišu, "ti si vojak in ne potrebujem te. Reši se, vzemi še mojega konja."

Neznani jezdec skoči s konja in pohiti v zlatarjevo hišo.

Dora je bila sama. Bleda od strahu je molila za svojega očeta, da ga ne zadene smrtna nevarnost. Ko zapazi tujca, prestraši se silno in hoče zbežati kakor splašena srna.

"Sveti Bog!" zavpije na glas.

"Pomiri se, dekle!" reče prišlec iz zamolklim glasom. "Pomiri se, ako poznaš Boga! Siromak sem, vojak sem. Tvoji so nas pobili in dobil sem hudo ranо. Ne izdaj me, tvoji bi me pobili! Zaostal sem in nisem mogel dalje. Rana me peče, grlo mi gori. Daj mi vode!"

"Ne bom te izdala", odgovori dekle bojazljivo, "ker nikomur ne želim smrti, in čeprav si naš sovražnik, vendar se mora dobro storiti tudi sovražniku. Čemu pa ne dvigneš šlema?"

"Bom, bom. Ali daj mi vode!"

"Tukaj je, pij!" Dora mu poda vrč vode. "Naj ti pomaga!"

Konjenik pograbi vrč z obema rokama.

"Glej, devojka, če ne gre kdo proti hiši!"

Dora stopi k oknu, da pogleda. V istem trenutku nasuje neznanec nek prah v vodo.

"Nikogar ni bliza", reče Dora.

"Ali nimaš vina, dekle?"

"Imam, a ni dobro za ranjence."

"Voda se mi ne dopada. Kalna je, mlaka. Poskusi sama!"

"Da bi ne veljala! Čudno! Saj sem jo ravno prinesla."

"No, le poskusi jo!"

"Daj sem, da vidim!"

Dora pošme vrč, nastavi ga in pije.

"Prav govoriš, čudno je topla. Čudno!"

"Prosim, prinesi mi kapljico vina!"

"Takoj prinesem. Počakaj tukaj. Kmalu se vrnem."

Dekle odide, neznanec pa zbeži iz sobe, zavije v vrt in spleza čez zid v hišo blagajnika Konjskega.

CENTRAL NEWS PHOTO SERVICE, N. Y. CITY.

ANGLEŠKI KRALJ, MINISTRSKI PREDSED. LLOYD GEORGE IN NEK AMERIŠKI ČASTNIK.

Kmalu se vrne Dora z vinom. Hiša je prazna. Kaj pomeni to? Kam je izginil neznani gost? Ali se ji je sanjalo? Ne. Glej, na zemlji leži pletena mošnjica z grbom. Bržčas jo je izgubil konjenik.

Iz strahu se Dora prekriža. Izkušnjava je vendar ni motila? Varuj nas Bog! Nek nemir se je loti. Začne hoditi po sobi. Roki ji postajata mrzli, a glava gori kakor žareče železo.

"Moj Bog, kaj je to?"

Dekle se prime za čelo. Pred očmi se ji začne bliščati, na prsih jo jame tiščati, kakor bi se bila nanjo zvalila gora, okoli vratu pa jo začne daviti, kakor bi se ovijala okrog kača. Dekle se začne opotekati ter stega roki v zrak.

"Dora! Moja Dora!" zakliče zunaj glasno grlo in v hišo vstopi zasopihan in izmučen kapitan Pavel. "Jezus Kristus!" zakriči, kakor bi mu bil kdo nož porinil v srce. "Ali ni to peklenska prevara? Dora, Dora!" Prime mrtvo devojko za roko. "Mrtva, oh mrtva! Nesrečnež sem!"

Kakor brezzavesten pade mladenič poleg mrtve na tla.

XXII.

"Botra, draga botra!" zašepeče Frejevka, ko stopi v Šafraničkino prodajalno. "Ali ste že slišali, kaj je s Krupićevo Doro?"

"Nekaj sem že slišala, ali ne vem nič pravega, draga Frejevka", odgovori Šafranička nevesело. "Moja pamet je celo za nič odkar so mi ti španjolski razbojniki odnesli seno in izpili žganje."

"Oh, uboga moja soseda! Da, da! Bič božji je prišel nadnas reveže. Toda da vam pripovedujem o Dori. Na svetih Treh Kraljev praznik bi bila imela zares iti z mladim gospodičem, a včeraj so jo našli v prodajalnici mrtvo — čujete, mrtvo! Po licu je bila celo črna in ljudje trdijo, da je umrla vsled črne kuge."

"Pomagaj nam sveti Blaž! Takoj moram prodajalnico pokaditi z brinjem in vode ne smem piti, da, kadar je kuga, se ne sme piti voda."

"Pač pa se sme piti vino in žganje, draga botra. Res, res — vsled črne kuge je dekle umrlo. Zato ne sme ležati na odru doma, ampak v kapeli svetega Ivana pri Mesničkih vratih, a pokopali jo bodo jutri popoči."

"To je žalostno."

"Oh, in kako žalostno! Pa glejte, to vam je prst božji! Ohdlost, gizdavost je obsedla devojko in kam je prišlo vse! Dve ali tri lopate zemlje je zdaj vse njeno gospodarstvo. Slišali ste, zdaj pa z Bogom, draga botra! Mořam domov, da mi mleko ne prevre."

"Usmili se Bog vsakega grešnika! Z Bogom, botra Frejevka!"

Po mestu je bilo polno vznemirjenja in prepira. Vsled Dorine smrti je bilo vznemirjeno vse meščanstvo. Nižji sloji prebivalstva so bili trdno prepričani, da je res črna kuga pobrala zlatarjevo Doro: toda bili so tudi pametnejši ljudje, ki so slutili, da ni Dore usmrtila kuga, ampak katera grešna roka. Zadnje je očitno trdil tudi lekar Globicer. Ali še bolj je bilo prebivalstvo plemenitega Zagreba vsled drugega razloga.

Razkačeni nad Zagrebčani so se bili sestali hrvatski plemiči in stanovi v zbornici ter na predlog bana Ungnada so sklenili proti Zagrebu sledeče:

"Ker so meščani mesta Zagreba voljni s svojimi starimi pravicami uničiti svobodo kraljestva Slavonije, ker so na podli način vložili pri presvetlem nadvojvodi Ernestu tožbo proti gospodomu banu in podbanu, ker, ker so velemožnega gospoda Štefana Gregorijanca obdolžili, da izkorišča in onečašćuje svojo podbansko čast, ker so sramotili plemstvo in se jamo upirali banu, rekoč, da se v mejah svojega mesta sami vladajo in ne priznavajo nadgospodstva kateregasibodi hrvatskega plemstva, torej sklene zbornica, naj se le sami vladajo v mejah svojega mesta, naj so izključeni iz občin slavonskega kraljestva in vladanja druge gosposke ter se jim prepove svobodno trženje s svojo robo po vsem kraljestvu. Zbornica in banovo sodišče se bodeta naprej po volji in izberi gospoda bana sklicevala v katerem drugem, ugodnejšem mestu."

"Naj lajajo zdaj, ničvredneži!" se hudobno nasmeje Gregorijanec. "Pojejte zdaj kašo, katero ste si sami skuhali!"

"A tako, gospoda?" oglasi se sodnik Jakopović. "Naj bo! Kopito za kopito. Bojite se naših ostrih zob, ker ne damo z nami uganjati šale. Prišlo še bo več na vrsto!"

In sodnik skliče skupščino. Silno veliko meščanov je privrelo v mestno hišo. Jeza je kipela v njihovih srcih, ker je gospoda sklenila, da se hoče izogibati Zagreba. K seji pride Jakopović bled in jezen, držeč v roki pergament.

"Sam bom šel pred kralja, bratje, osebno bom šel, da mu povem, kako se deluje z nami. V vašemimenu mu bom oddal sledeče pismo!"

Vse umolkne in sodnik začne čitati pritožbo na kralja:

"Naše že od nekdaj svobodno mesto je prišlo v neizrečene nadloge. Nezgode ga tlačijo, glad mu preti, ker mu pomanjkuje žita, a najhujše ga tepejo nasilnosti sosedne plemenite gospode. Zagreb je bil vedno udan kroni, ni se dal premamiti po Ivanu vojvodi sedmograškem, zdaj pa je bil nedolžno in po kriven vržen v tugo in sramoto. V zbornici, ki je zborovala na dan svetega Tomaža, so skovali ban, podban in podnotar zaroto ter naredili hudoben in nečuven sklep, ki ne sramoti samo Boga in božje pravice, ampak ki zagrebške meščane proklinja ter izobčuje iz reda krščanskih občin, kakor bi ne bili kraljevi podložniki. Prosi se torej, naj njegova kraljevska presvetlost blagohotno obrne svoje oči na Zagreb, naj ga ščiti in naj milostljivo ovrže zborničin sklep."

Nadalje je bilo v pismu natančno izpričano, kakšne nasilnosti sta uganjala ban in podban po Zagrebu ter njegovem ozemlju. V pritožbi se je prosilo, naj kralj pošlje s svojega dvora dva človeka, ki se naj na lastne oči ter na lastna ušesa averita, kaj se je pripetilo, in kralj naj vrne Zagrebu stare svoboščine.

Gromovito pozdravijo zbrani meščani pritožbo in junaškega sodnika dvignejo do zadnjega na rame ter ga tako ponesejo mimo banovega stanovanja domov.

Bučalo je po Zagrebu, ali tiho je bilo v Krupićevi hiši. V svoji sobici je ležalo mrtvo dekle s srebrnim križem v sklenjenih rokah in z venecem okoli glave. V kotu je sedela starka Magda in molila je rožni venec. Molila je — ne, le z ustmi je molila, ne z mislimi. Bila je neumna, nora; Dora, kateri je bila botra, je mrtva! Ne more biti — to ne more biti! Izmislili so si tako hudobni ljudje, ki so že toliko preganjali Doro in njo. Dora bržčas spava. Oh, ako pa se res več ne vzbudi, ako je res mrtva in jo bodo položili v grob! Njeno Doro v grob! Njene lepe oči, mali ročici, gosti lasje, krasno lice — vse bi naj bilo nič, vse bi naj bilo prah? Moj Bog! Srce bo počilo stari Magdi. Za vrat jo davi nekaj, davi vedno hujše in solze kapljajo nepretrgoma po velih rokah.

Za mizo sredi sobe sedi Pavel. Bled je kakor sneg, lasje so razmršeni ter mu padajo čez čelo, oči mu žare. Nič ne sliši. Opira se ob mizo in udrtih oči gleda v mrtvo dekle. Sto in stokrat se vprašuje, ali je vse resnica, kar vidi, ali so le sanje — ali ni šala? Dora bi naj bila mrtva? Ali je ni hotel živo peljati v svoj grad, da bi tam živel z njo srečno? Pred mladeničem leži pletena mošnjica, na kateri je plemiški grb. Zvečer bodo Doro prenesli v kapelico svetega Ivana in jutri — jutri jo bodo položili v grob.

Tudi starec Krupić sedi kakor kamen v svoji prodajalnici. On ne joka, ne vzdihuje, ne misli in ne čuti. Okoli njega se mu dozdevno vije megla: če bi prišel kdo v prodajalnico ter mu hotel odnesti vse srebro in zlato — on bi se ne ganil, ostal bi kakor kamen. In njegovo srce? Nemo je, kakor bi ne bilo, ali v njem vendar vse gori, gori kakor pekel.

Polagoma se odpro duri Dorine sobe. Tiho vstopi Jurko z zavezano glavo. Stopi k Pavlu in mu položi roko na ramo.

"Pavel!" zašepeče.

A ne dobi odgovora.

"Pavel! Čuj! Pavel, brat! Ubij me!"

Začuden ga pogleda Pavel.

"Jaz sem kriv!" nadaljuje Jurko s tresočim glasom. "Glej, nisem dovolj čuval! Kača jo je zalezla in zdaj me ubij!"

"Ne, ne, Jurko!" reče Pavel. "Kriv sem jaz, brate! Jaz — jaz sem jo pustil predolgo v tem peklenskem žrelu. Oh, moj Bog, moj Bog! Kaj hočem? Znorel bom!" In Pavel položi čelo ob mizo.

"Ubij me, Pavel! Povem ti resnico. Ljubil sem jo, ljubil kakor tudi ti! Kaj mi je zdaj za življenje? Ali ne — ne! Še moram živeti — še! Miloš Radak ve, čemu še moram živeti. Z Bogom, Pavel, z Bogom, Dora!"

Mladenič pohiti naglih korakov iz sobe.

•

(Dalje prihodnjič).

Oči brez bistrosti, telo brez moči, kaj češ narediti?

Naroči še danes za 1 dolar eno ali za 5 dolarjev šest škatelj **JUVITO ZDRAVILA ZA SLABOTNE** in zahvalil se boš trenutku, ko si to napravil.

JUVITO ZDRAVILO ZA SLABOTNE

je čisto naravno sredstvo in ono če hitro in sigurno vrniti sijaj tvojih oči, mladeniško krepost tvojega telesa, tvoja hoja bo sigurna, lica rdeča in sposoben boš, da vživaš vse veselje življenja.

Naroči še danes. Naslov: **JUVITO LABORATORY, South Hill Branch 5, PITTSBURGH, PA.**

Bajka o podmorskih čolnih.

Washington, D. C., 17. sept. — Mornariški department se je po vsa poročila o navzočnosti nemških podmorskih čolnov na obali natančni preiskavi prepričal, da so Nove Anglije izmišljena in neutemeljena.

"Bog kaznuj Ameriko".

Washington, D. C., 18. sept. — Na novih nemških bankovcih po 20 mark je vtisnjen poševni napis: "Gott strafe England und Amerika". (Bog kaznuj Anglijo in Ameriko).

NAŠI ZASTOPNIKI,

kateri so pooblaščeni pobirati naročnino za dnevnik "Glas Naroda". Naročnina za "Glas Naroda" je: za celo leto $3.50, za pol leta $2.00 in za četrt leta pa $1.00. Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel in jih rojakom priporočamo.

San Francisco, Cal.: Jakob Lovšin.
Denver, Colo.: Louis Andolšek in Frank Skrabec.
Pueblo, Colo.: Peter Culig, John Germ, Frank Janesh in A. Kochevar.
Salida, Colo. in okolica: Louis Costello.
Somerset, Colo.: Math. Kernely.
Clinton, Ind.: Lambert Bolskar.
Indianapolis, Ind.: Alois Rudman.
Aurora, Ill.: Jernej B. Verbič.
Chicago, Ill.: Jos. Bostič, Jos. Blish in Frank Jurjovec.
Joliet, Ill.: Frank Bambich, Frank Laurich in John Zaletel.
La Salle, Ill.: Matija Komp.
Livingston, Ill.: Mih. Cirar.
Nekomis, Ill. in okolica: Math. Galshek.
North Chicago, Ill. in okolica: Anton Kobal in Math. Ogrin.
So. Chicago, Ill.: Frank Černe.
Springfield, Ill.: Matija Barborič.
Waukegan, Ill. in okolica: Math. Ogrin in Frank Petkovšek.
Cherokee, Kans.: Frank Rešetnik.
Columbus, Kans.: Joe Knafelc.
Franklin, Kans.: Frank Leskovec.
Frontenac, Kans. in okolica: Bob Firm in Frank Kerne.
Kansas City, Kans.: Geo. Bajuk in Peter Schneller.
Mineral, Kans.: Frank Avguštin.
Ringo, Kans.: Mike Pencil.
Kitzmiller, Md. in okolica: Frank Vodopivec.
Baltic, Mich.: M. D. Likovich.
Calumet, Mich. in okolica: M. F. Kobe, Martin Rade in Pavel Shalta.
Mascoutah, Ill.: Fr. Augustin.
Chisholm, Minn.: Frank Govže, Jak. Petrich in K. Zgonc.
Ely, Minn. in okolica: Ivan Gouše, Jos. J. Peshel, Anton Poljanec in Louis M. Perušek.
Eveleth, Minn.: Louis Govže in Jurij Kotze.
Gilbert, Minn. in okolica: L. Vesel.
Hibbing, Minn.: Ivan Pouše.
Virginia, Minn.: Frank Hrovatich.
Kansas City, Kans.: Peter Schneller.
St. Louis, Mo.: Mike Grabrian.
Klein, Mont.: Gregor Zobec.
Great Falls, Mont.: Math. Urich.
Roundup, Mont.: Tomaš Paulin.
Gowanda, N. Y.: Karl Sterniša.
Little Falls, N. Y.: Frank Gregorka
Barberton, O. in okolica: Math. Kramar.
Bridgeport, O.: Frank Hočevar.
Collinwood, O.: Math. Slapnik in John Malovrh.
Cleveland, O.: Frank Sakser, Jakob Debeve, Chas. Karlinger, Frank Meh in Jakob Resnik.
Lorain, O. in okolica: Louis Balant in J. Kumše.
Niles, O.: Frank Kogovšek.
Youngstown, O.: Anton Klkelj.
Oregon City, Oreg.: M. Justin in J. Misley.
Allegheny, Pa.: M. Klarich.
Ambridge, Pa.: Frank Jakše.
Bessemer, Pa.: Louis Hribar.
Broughton, Pa in okolica: Anton Ipavec.
Burdine, Pa. in okolica: John Demšar.
Canonsburg, Pa.: John Koklich.
Conemaugh, Pa.: Ivan Pajk, Vid Rovanšek in Jos. Turk.
Claridge, Pa.: Anton Jerina in Anton Kozoglov.
Export, Pa.: Louis Supančič in Fr. Trebets.
Forest City, Pa.: Mat. Kamin, Frank Leben.
Farell, Pa.: Anton Valentinčič.
Greensburg, Pa. in okolica: Frank Novak.
Hostetter, Pa. in okolica: Frank Jordan.
Johnstown, Pa.: Frank Gabrenja in John Polanc.
Luzerne, Pa. in okolica: Anton Osolnik.
Manor, Pa. in okolica: Fr. Demšar.
Moon Run, Pa.: Frank Maček in Fr. Podmilšek.
Pittsburgh, Pa. in okolica: U. H. Jakobich, Z. Jakshe, Klarich Mat., L. Magister.
Reading, Pa. in okolica: Fr. Špehar.
South Bethlehem, Penna.: Jernej Koprivšek.
Steelton, Pa.: Anton Hren.
Turtle Creek, Pa. in okolica: Frank Schifrer.
Tyre, Pa. in okolica: Alois Tolar.
West Newton, Pa.: Josip Jovan.
Willock, Pa.: J. Peternel.
Murray, Utah in okolica: J. Kastelic.
Tooele, Utah: Anton Palčič.
Black Diamond, Wash.: G. J. Porenta.
Davis, W. Va. in okolica: John Brosich in John Tavželj.
Thomas, W. Va. in okolica: A. Korenchan.
Milwaukee, Wis.: Aug. Collander in Josip Tratnik.
Sheboygan, Wis.: Anton Ilc, John Stampfel in Herinin Svetlin.
West Allis, Wis.: Anton Demšar in Frank Skok.
Rock Springs, Wyo.: Frank Fortuna, A. Justin, in Valentin Marcina.

J. S. JABLONSKI
FOTOGRAF
2303 Professor Ave. 6122 St. Clair Ave.
CLEVELAND, OHIO.

Kje je Avstrijec?

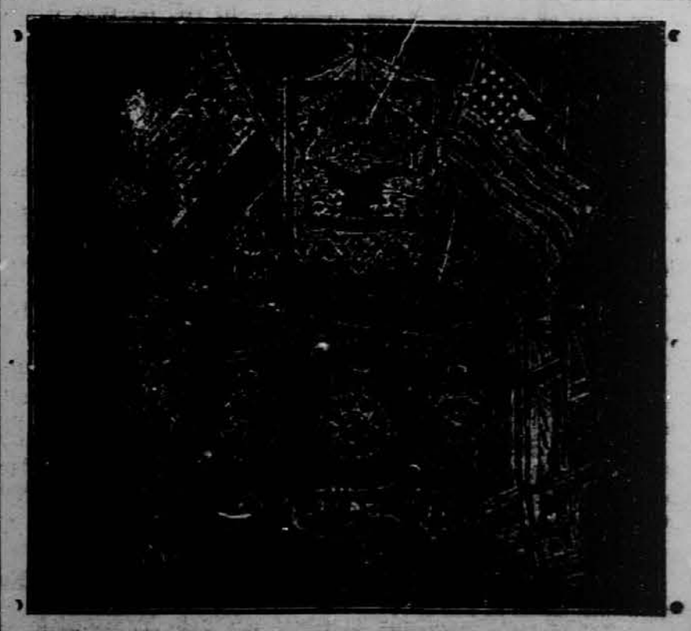

Kadar je kako društvo namenjeno kupiti bandoro, zastavo, regalije, godbeno inštrumente, kape itd., ali pa kadar potrebujete ure, verižice, prstane itd., ne kupite prej nikjer, da tudi nas za cene vprašate. Upravnože vam le 2c. pa si boste prihranili dolarje.

Cenike vsi vsi pošiljamo brezplačno. Pišite pouj.

IVAN PAJK & CO.,
150 Chestnut St., CONEMAUGH, PA.

SLOVENSKO

podp. društvo svete Barbare

ZA ZEDINJENE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE.

Sedež: FOREST CITY, PA.

Incorporirano dne 21. januarja 1902 v državi Pennsylvania.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: F. S. TAUCHAR, 674 Ahsay Ave., Rock Springs, Wyo.
Podpredsednik: JAKOB DOLENC, box 181, Broughton, Pa.
Tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, box 647 Forest City, Pa.
Pomožni tajnik: AVGUST GOSTIŠA, box 310, Forest City, Pa.
Blagajnik: JOSIP MARINČIČ, 5805 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pomožni blagajnik in zaupnik: ANT. HOCHEVAR, RFD. No. 2, box 11½, Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nadz. odbora: JOSIP PETERNEL, box 95, Willock, Pa.
1. nadzornik: JERNEJ HAFNER, box 65, Burdine, Pa.
2. nadzornik: IVAN GROŠELJ, 885 E. 137th St., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBREŽAN, box 72, E. Mineral, Kans.
1. porotnik: FRANC TEROPČIČ, R. F. D. No. 3, box 146, Fort Smith, Ark.
2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Uradno glasilo: "GLAS NARODA", 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki so naprošeni pošiljati vse dopise direktno na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pa pošilja edino potom poštnih, ekspresnih ali bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov, na naslov: Frank Pavlovčič, Farmery & Miners National Bank, Forest City, Pa.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nenudoma naznanijo uradu glav. tajnika, da se zamore napako popraviti.

UMETNI JAHAČ

-: ROMAN :-

27 (Nadaljevanje).

— Kaj pa je, hudič? — je vprašal pajac. — Kaj se je zgodilo, da molčiš kot riba? — Ali me več ne poznaš?

— Gospod tast! — je rekel krčmar — nikar e silite vanj, saj vidite, kako je nasajen. — Pravi, da se noče pobratiti z vodo, žganje se je pa malo podražilo.

Medtem je stopil v gostilno še nek drug kmet.

— Prisedite! — ga je pozval pajac. — Sem k mizi, da nas bo več. — No, Tobija, zgani se vendar.

Tobija je molčal in gledal predse.

— Meni se zdi — je rekel kmet — da je Tobija danes z levo nogo vstal iz postelje.

— Kaj te briga — ga je nahrulil Tobija. — Ali sem te kaj vprašal? — Če hočem piti žganje, ga naročim pri krčmarju. — To vem, da mi ga ti ne boš dal.

— Nikar se ne jezi, Tobija — je rekel staree smeje. — Zdaj n. govora, kako bomo plačali pijačo. — Pogovorimo se rajše, kako jo bomo izpili.

— Res je tako — je pritrdil kmet.

— Kaj ti je, Tobija? — je vprašal pajac, ker pa ni dobil od njega nobenega odgovora, je vprašal kmet: — Ali vi oče veste, kaj se je zgodilo?

— Eh, kaj! — Po vasi govore, da je zapil pred par dnevi svoje zadnje groše. — Zdaj pije samo še na upanje.

— Ti si lump! — je zakričal Tobija in udaril po mizi.

— Nikar se ne jezi! — Zdaj lahko začneš drugačno življenje. Čas je že, da ga začneš.

Po teh besedah je duškoma izpil kozarec vina, pograbil klobuk in skočil skozi vrata.

— Od samega zlodja so ti ljudje — se je pridušal Tobija. — Pusti ga, prijatelj, naj gre kamor hoče. — Midva se bova že še kaj pogovorila. — Veš, in če govorim s teboj, govorim najrajše brez prič. —

— Da, tako je prav. — Vidiš, tak mi ugajaš.

Starec je naročil še drugo in tretjo steklenico.

— Hudiča, kje si pa vzel denar?

— Denar je pri meni stranska stvar. — Ali ne veš, odkod prihajam? — Ali misliš, da nimamo v graščini nobenega solda?

— No, tega ravno nisem rekel. — Denar že imajo v gradu, toda ne vem, kako je s teboj.

— Znati se mora, pa je vse dobro. — In veš, jaz prav dobro znam.

— Dozdaj še nisi dokazal, da kaj znaš. — Kaj pa vendar znaš, povej, da sem bom morda tudi jaz naučil. — Dozdaj mi nisi še nikoli povedal, kaj znaš

— Seveda, ker nisem hotel.

— Ali hočeš danes?

— Ne, tudi danes ne — je odvrnil pajac in pogledal proti oknu, kjer je predla krčmarica.

Razen je in naših dveh znancev ni bilo v krčmi nobene osebe.

— Nikar je ne glej, saj vendar veš, da je napol slepa in gluha. Nje se ti ni potreba bati. — Prosim te, povej mi svojo skrivnost. — Kar tebi prav pride, bi lahko tudi meni prišlo.

— Tebi? — se je zakrohotal starec. — Hahahaha, to je pa res smešon. — Videti tebe v obleki umetnika! — Kakšen bi bil ti v družbi s svojimi polomljenimi kostmi!

— Ne, prijatelj, nikar ne govori preveč. — Jaz se znam prav dobro obnašati v družbi. — Ali misliš, da sem bil vedno tak, kot sem sedaj?

— Jaz ne mislim tako družbo. — Jaz ne mislim družbo, sestoječo iz tridesetih oseb, ki sedi okrog mize in pije pivo. — Strela božja, steklenica je že zopet prazna. — Poslušaj, Tobija, nekaj te bom vprašal.

— Dobro, le vprašaj.

— Tobija, ali znaš stati na glavi?

— Jaz? — je odvrnil Tobija in ga začudeno pogledal. — Ne vem. — Jaz nisem še nikdar poskušal.

— Saj ni treba poskušati, prijatelj, ker vem, da ne znaš. — Pa to še ni vse. — To je najlažja stvar. — Ali si videl kaj so delali oni trije mladeniči, ki so bili pred dobrim mesecem v vasi?

— Oni, ki je šel po lestvi, katere ni nikdo držal in ki ni bila nikamor prislonjena?

— Da, oni trije. — Veš, to ni nič. — To je malenkost. — Drugega se ti ne more pripetiti kot pasti iz višine treh ali štirih metrov. —

— V kakšni stiki pa je to s teboj in s barvnom, tam zgoraj?

— Ali znaš molčati? — ga je vprašal starec resno.

— Jaz? — Ne boj se. — Seveda znam molčati. — Toda čakaj. — Zdaj prihaja krčmar. — Ni treba, da bi bil nepoklican poslušalec.

— No, gospod tat — je rekel krčmar in postavil novo steklenico na mizo. — Vi ste pa danes zelo veseli. — Zdaj sem boljšega prinesel. — Ali se vam dopade?

— Seveda se mi dopade. — Tukaj, vzemite prazne stekleniee proč. — Tobija je danes nekoliko potrt in vsled tega sem sklenil, da ga nekoliko razvedrim. — Ali ga hočete tudi vi kozarček?

— Takoj, gospod tast. — Samo h kovaču moram še prej. — Neko opravilo imam tam. — Vrnil se bom v kratkem. — Če bi med tem kaj zahtevali, idite v sobo v prvem nadstropju. Tam je moja stara in ona bo vse preskrbela.

— Naj gre — je zamrmral Tobija — ko je odšel gostilničar iz sobe. — Tega človeka najtežje vidim na celem svetu. — Jaz mu bom že pokazal, ko bo prišel čas za to. — Torej zdaj pa le nadaljuj.

— Ali sva sama? — Ali se nama ni bati nobenega poslušalca?

— Ne, nikogar ni tukaj.

— Dobro.

— Kaj zna torej baron in kaj znaš ti?

— Baron? — je rekel pajac in pokazal proti gradu. — Baron je tako malo baron kot sva naprimer jaz in ti.

— Hudiča! — je zamrmral Tobija. — Kaj vendar blebečeš?

— Jaz nič ne blebečem. — Jaz govorim čisto resnico.

— Torej je res?

— Živa istina. — Baron je le toliko, da izplačuje vsako soboto svoje delavce, drugega pa ne razume v svojem sedanjem poslu.

— Vrjemi prijatelj, da te ne razumem.

— Kot baron ne zna ničesar, kot Monsieur Betrrand zna pa veliko.

— Gospod Bertrand? — je vprašal Tobija začuden.

— Ali sem rekel Bertrand? — je vprašal starec, kateremu je bilo žal, da mu je ušla ta beseda.

— Da, mislil sem.

— No, naj bo kakorhoče. — Jaz ti le nekaj povem.

— Povej vendar. — Nikar ne muči moje radovednosti.

— Rečem ti le to, da bi ga moral enkrat videti jezditi na treh konjih....

— Na treh konjih? — Lažeš, hudič! — Kako bi mogel sedeti na treh konjih?

— Sedeti? — Saj ne pravim, da sedi. — Na enem konju stoji z desno, na drugem pa z levo nogo. — Tretji konj je pa v sredi. — Štiri konje ima pred seboj na vajetih. — To ti gre kot sama božja strela. — Še meni vstajajo lasje kvišku.

— Tako znajo samo umetni jahači — je rekel Tobija, ki se ni mogel dovolj načuditi.

— Kaj pa drugega. — In če bi ti videl mojo hčer, njegovo ženo! in malo Jozefino! — To je zlodej, kadar je na konju.

— Hudiča! — je vzkliknil Tobija in ga prijel za roko. — Baron vendar ni navsezadnje....

— Da, baron je umetni jahač. — In celo najboljši, kar jih je zdaj na svetu.

— Kaj pa ti? — In njegova družina?

— Vsi smo umetni jahači, moj dragi. — Vsi smo komedijanti. Oh, če bi nas videl v cirkusu, med bleskom in pred mnogoštevilnim občinstvom! — Do ušes bi odpiral usta.

— Beži, beži!

— Večje resnice ti ne morem povedati kot sem ti jo povedal zdaj. Zdaj menda izprevidiš, kako trpljenje je zame, sedeti med štirimi stenami. — In še nekaj ti povem.

— Kaj pa? — Govori vendar!

— Povem ti, da sem že do grla sit tega življenja in da ni več daleč čas, ko bom drugje poskušal svojo srečo.

(Dalje prihodnjič).

S. R. KIRBY, predsednik. FRANK GOUZE, blagajnik.

MINERS STATE BANK, Chisholm, Minn.,

se vam vljudno priporoča za vse bančne posle, kakor čekovni promet, hranilne vloge in zavarovalnino.

Naša banka je pod strogim državnim nadzorstvom in vse vaše vloge so pri nas absolutno varne.

Plačujemo po 3% od hranilnih vlog. (19—6 v 2 d)

Rad bi izvedel za naslov moje sestre POLONE TURK, omožene OGRIZEK. Pred enim letom sva bila skupaj v Clevelandu, Ohio. Naj se oglasi bratu: Tony Turk, F. Mams Camp, Dunmore, W. Va. (20-22—9)

Rada bi izvedela za naslov IGNACIJA in FRANKA VIDMAR. Doma sta iz Rihemburga na Primorskem. Pred 6. leti sta bila v Chicagu, Ill. Prosim cenjene rojake, če kdo ve, da mi naznani, ali naj se pa sama oglasita na naslov: Mrs. Antonia Jekše (rojena Besednjak), 300 Charles Ave., Solway, N. Y. (19-21—9)

Pri spahnenju in zdrobljenju

vdrgnite takoj s Dr. Richter-jevim

PAIN-EXPELLER

V rabi že 50 let pri slovenskih družinah in priljubljen kot domače sredstvo.

Jedino pravi s varstveno znamko sidra.

25 in 65c v lekarnah in naravnost od

r. AD. RICHTER & CO.

74-80 Washington Street. New York, N. Y.

Veliki vojni atlas

vojskujočih se evropskih držav in pa kolonijskih posestev vseh velesil.

Obsega 11 raznih zemljevidov.

CENA SAMO 25 CENTOV.

STENSKO MAPO CELE EVROPE $3.00.

VELIKO STENSKO MAPO, NA ENI STRANI ZEDINJENE DRŽAVE IN NA DRUGI PA CELI SVET, CENA $3.00.

ZEMLJEVID PRIMORSKE, KRANJSKE IN DALMACIJE Z MEJO AVSTRO-OGRSKE Z ITALIJO. — CENA JE 15 CENTOV.

Naročila in denar pošljite na:

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Rad bi izvedel za naslov JANEZA TROHA, podomače Anken iz Babnega Polja pri Lozu. Če kdo ve, naj mi javi, ali naj se pa sam oglasi. — Tony Mlakar, Johnson Camp, Box 263, Norwich, Pa. (19-21—9)

PRIPOROČILO.

Rojakom v Chicagu in sploh v državi Illinois naznanjamo, da jih bo obiskal naš rojak

Mr. OTTO PEZDIR,

ki je pooblaščen pobirati naročnine za "Glas Naroda" in izdavati pravomočna potrdila. Cenjenim rojakom ga toplo priporočamo in upamo, da mu bode šli na roke.

S spoštovanjem

Upravništvo "Glas Naroda".

Iščem svojega brata ANTONA GORNIKA, doma iz Grahovca, fara Metlika, podomače Mateši. Pred 15. leti sva se zadnjič videla v Anacondi, Mont. Če kdo ve za njegov naslov, naj mi naznani in radevolje povrnem vse tozadevne stroške, ali naj se pa sam oglasi svojemu edinemu bratu: Joseph Gornik, Diana, P. O. Pioneerville, Idaho.

HARMONIKE

sodisi kakršnekoli vrste izdelujem in popravljam po najnižjih cenah, a delo trpežno in zanesljivo. V popravo zanesljivo vsakdo pošlje, kar sem že nad 18 let tukaj v tem poslu in sedaj v svojem lastnem domu. V popravah znamem kranjske kakor vse druge harmonike ter računam po delu kakršno kdo zahteva, brez nadaljnih vprašanj.

JOHN WENZEL,

1017 East 62nd St., Cleveland, Ohio

Dr. LORENZ.

Jaz sem edini slovensko govoreči specialist moških bolezni v Pittsburghu, Pa.

Uradne ure: dnevno od 9. dopoldne do 8. ure zvečer. V petkih od 9. dopoldne do 2. popol. V nedeljo od 10 dop. do 2. popol.

DR. LORENZ,

specialist moških bolezni,

644 Penn Ave. II. nadst. na ulici,

Pittsburgh, Pa.

POZOR ROJAKI

Najuspešneje mazilo za ženske lase, kakor tudi za možke brke in brado. Od tega mazila zrastejo v 6tih tednih krásni gosti in dolgi lasje kakor tudi možkim krasni brki in brada in ne bodo odpadali in osiveli. Revmatizem, kostibol ali trganje v rokah, nogah in v križu, v osmih dneh popolnoma ozdravim, rane, opekline, bule, ture, kraste in grinte, potne noge, kurja očesa, ozebline v par dnevih popolnoma odstranim. Kdor bi moje zdravila brez uspeha rabil mu jamčim za $5.00. Pišite takoj po cenik, ki ga takoj pošljem zastonj.

Krasni žepni KOLEDAR za leto 1917 zastonj.

JAKOB WAHČIČ,

6703 Bonna Ave., Cleveland, Ohio.

NAZNANILO.

Cenjenim rojakom v zapadnih državah, Wyoming, Utah, v Cooradi, naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš zastopnik

Mr. Janko Pleško,

ki je pooblaščen sprejemati naročnino za "Glas Naroda" in izdajati tozadevna potrdila. On je pred leti že večkrat prepotoval države, v katerih so naši rojaki naseljeni in je povsod dobro poznan. Upati je, da ga bodo ili rojaki v vsaki [illegible]

Pomanjkanje v Trstu.

Washington, D. C., 18. sept. — Iz Rima poročajo, da vlada v Avstriji, posebno pa v Trstu veliko pomanjkanje. Pisma, katera so našli pri ujetnikih na Gabrielu, pripovedujejo, da postaja položaj z vsakim dnem bolj žalosten. V nekem pismu se glasi, da v Trstu primanjkuje živeža in obleke in čudno je, da morejo ljudje še zdržati.

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

Rad bi izvedel za naslov JAKOBA GREGORC, doma iz Zadobrove pri Devici Mariji v Polju. Prosim cenjene rojake, če kdo ve, da mi naznani, ali naj se pa sam oglasi. Nadalje bi rad izvedel za naslov svojega brata VALENTINA MARINKO. Bil je pred tremi leti na soški fronti. Zato prosim rojake v italjanskem ujetništvu, če kdo ve za njega, naj mi naznani njegov naslov. — John Marinko, 6528 Schaeper Ave., Cleveland, Ohio, U. S. America. (18-20—9)

DOCTOR KOLER

638 PENN AVE., PITTSBURGH, PA.

SLOVENSKI ZDRAVNIK

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik, špecialist v Pittsburghu, ki ima 23letno prakso v zdravljenju tajnih moških bolezni.

Jaz zdravim uspešno revmatizem, kilo, ture, škrofelne, bolezni pljuč, srca, želodca, jeter, trebušne, ledic, mehurja, kožne in sploh vse moške bolezni, ki jih povzroči slaba krl. 914 in 606 rabim pri zdravljenju krvnih bolezni.

Uradne ure:

od 9. do 8., ob petkih od 9. do 5. ure, ob nedeljah od 9. do 2. ure

Kaj je vojna?

Rojakom v Ameriki je znana vojna le iz časniških poročil, iz raznih opisov in pripovedovanj, v resnici je pa ne poznajo in niti ne slutijo, kakšne so njene grozote.

Največja zločinstva

kar jih pomni človeštvo, se izvršujejo zdaj v Evropi. Ljudje stradajo, trpe in umirajo ter zastonj čakajo rešitve.

"Boj proti boju"

to bi morala biti deviza vsakega človeka dvajsetega stoletja. Žal, da imajo še vedno največjo besdo vladarji in diplomati, ki po svoji volji delajo in ukrepejo, kar je

slabo za narod.

Med ameriškimi Slovenci bi ne smelo biti niti enega, ki bi ne bral knjige slavne pisateljice Berte Suttnerjeve

"Doli z orožjem!"

Knjig imamo le še malo v zalogi in zato naj jo vsak, ki jo hoče imeti, čimprej naroči. — Stane 50 centov.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

CENIK KNJIG

katere ima v zalogi

Slovenic Publishing Company

82 CORTLANDT ST., NEW YORK, N. Y.

POUČNE KNJIGE:

Ahnov nemško-angleški tolmač, vezan	$—.50
Cerkvena zgodovina	$1.70
Domači zdravnik v hrvatskem jeziku	—.60
Hitri računar nemško-angl. vez.	—.40
Hitri računar	$—.40
Poljedelstvo	$—.50
Popolni nauk o čebelarstvu, vezan	$1.00
Sadjereja v pogovorih	$—.25
Schimpffov nemško-slov. slovar	$1.25
Slov.-angleški in angl.-slov. slovar	$1.50
Spisje ali kako se pišejo pisma	—.30
Trtna uš in trtoreja	$—.40
Umna živinoreja	$—.50
Umni kletar	$—.50
Umni kmetovalec	$1.50
Veliki slovensko-angleški tolmač	$2.00
Zakoni in ukazi za Vojvodinjo Kranjsko	—.30

ZABAVNE IN RAZNE DRUGE KNJIGE:

Bodi svoje sreče kovač	$1.50
Doli s orožjem	$—.50
Fabiola	$1.50
Ljubezen in maščevanje 102 zv.	$6.00
Miklova Zala	$1.50
Na krivih potih	—.50
Pagan in Lambergar	$—.30
Slovenske novele in povesti	$—.30
Socializem	$—.15
Socijalna demokracija	$—.10
Trojka	$—.50
Vojna na Balkanu 13 zvez.	$1.85
Zgodovina c. in k. pešpolka št. 17 s slikami	$—.50
Življenje na avstr. dvoru ali Smrt cesarjeviča Rudolfa (Tragedija v Meyerlingu)	$—.75

RAZGLEDNICE:

Newyorške s cvetlicami, humoristične, božične, novoletne in velikonočne komad po	$—.02
ducat po	$—.20
Album mesta New Yorka s krasnimi slikami, mali	$—.25

ZEMLJEVIDI:

Avstro-Italijanska vojna mapa	$—.15
Avstro-ogrski velik vezan	—.50
Celi svet mali	—.10
Celi svet veliki	—.25
Evrope, vezan	$—.50
Vojna stenska mapa	$3.00
Vojni atlas	$—.25
Zemljevidi: New York, Colorado, Illinois, Kansas, Montana, Ohio, Pennsylvania, Minnesota, Wisconsin, Wyoming in West Virginia in vseh drugih držav po	$—.20
Združenih držav mali	—.10
Združenih držav veliki	—.25
Združenih držav stenski na drugi strani pa celi svet	$3.00

Opomba: Naročilom je priložiti denarno vrednost, bodisi v gotovini, poštni nakaznici, ali poštnih znamkah. [illegible] je pri vseh cenah [illegible] vračunana.